

Darányi Sándor

ASZTERIÓN HÁZA

Darányi Sándor ASZTERIÓN HÁZA

Széphalom Könyvműhely

Darányi Sándor
ASZTERIÓN HÁZA

ISBN 978 963 7486 92 0
Kiadja a Széphalom Könyvműhely
1068 Budapest, Városligeti fasor 38.
Tel./fax: 351–0593
E-mail: iroszak@t-online.hu,
www.szephalom-konyvmuhely.hu
Felelős szerkesztő: Mezey Katalin
Nyomdai előkészítés: Pető Zsuzsa
A címlapon Kelényi Béla felvétele látható.
Nyomdai műveletek: Rózsadomb Contact Kft.

Darányi Sándor

ASZTERIÓN HÁZA

versek

Budapest

A kötet megjelenését
a Budapest VII. kerületi (Erzsébetváros) Önkormányzat
és az Írók Alapítványának
támogatása segítette.

Anyám ismeretlen vőlegényének

I.

THEATRUM ANATOMICUM

INDUL SEBES PATAKKAL

Csak meg ne öregedj. Az életösztön
Kifog majd rajtad is. A védtelenség
Aggá tesz, elhülyít, hideglelős
Hangan mekegsz neki: „Én inkább
Élni szeretnék!”, ha a mennyet dicséri
Előtted, s hogy barátkozz a kaszással,
Ajánlja nőd.

A kedves Helena. Más volt egykoron
Lármás prepaként a kereskedelmiben,
Ügyszólván kíváncsú. Gyűlöltél dönteni,
A nyakadon maradt. Hozzá állítottál
Be először a fogságból, vitted bemutatni
Halasra, a bátyád Magnitogorszkban
Halt meg, az öcséd tüdőrák vitte el. Csörtettek
Az évek. Tavalý nyáron mondtad meg neki, sosem
Szeretted. Nyolcvanévesen.

Már nincs hová sietni. Vigyázz jól, Cassius.
Heréden vízhólyag nő, hiába csapolják, havonta
Visszatér. Folyton elesel, éjjelente
Bagolymód inger gyötör: hol fekszel hullaként
S felrikoltod őt, hogy jöjjön és segítsen, aki aztán
Dagadó lábával mit se törődve, altatótól
Ittasan az éjjeliedényhez vonszol; hol magad kelsz
S nyugszol, akár a Nap, recseg alattad a padló sötét égboltja
Hatszor és nyolcszor is. Nappal aztán
Szunnyadsz, éji vad – gyógyszerleid
Falkája üldöz, rémálmok és
Határidők.

„A kultúra mellékterméke annak a disszociációs
Folyamatnak, mely a hitvesi ágyat
A termékenységtől oldozza el.” Ilyesmi vagyok én is,
Anyám szemefénye, egy gyenge pillanatod, csóppnyi megingás
Gyümölcse; testvéreim a vödörben.
Te irgalmat remélsz, vereségedre megoldást,
Holott csak a kard vár, s én veled remélek,
Mert tán nem akartad, semmit se akartál, csak így
Alakult, hogy a cseléded pelenkáz. Fintorod
Megtörik majd, átszellemült mosolyod
Kihűl, de hisz mióta világ a világ, árva
Nemz árvát; benned is én
Vagyok soron, illanó
Alanyiságod belőlem szökken el, csak a karikák
Mélyülnek szemem alatt, mely a tiéd is.

És nincs
Ember, aki segítsen: hajnalonta
Ezzel kelek, a sötétben ez első
Gondolatom; s mint orromból a vér,
Indul sebes patakkal, mélységes bizonyosság,
Hogy azért sürgünk, mert nincs mit tenni, és
Mégis, honnan a halhatatlanság erős
Reménye.

VAGY HITVÁNY ÁPOLÓ

Mert a kórház a hely, ahová
Eltűnni járnak az árnyak, nem kilépni
Körvonalaikból. Hát a másik? Tízpercente
Telefonál, nem érti, hol van, mi ez a sötét,
Este van-e vagy reggel, melyik napja a hétnek,
És tél, tél. Egyre azért rí, hogy nincs mit ennie,
De a kenyeret a hűtőben keresi, s elcsatangol,
Ha sétára indul. A macája a műtét
Előestéjén megvette tőle a lakását
Nyolcvanezerért, aztán mégsem
Gégerák. Most megy a hajcihő.

Mondd, miért
Ezek a képek fognak itt maradni?
A pillanatfelvétel is lehetne
Igazságosabb, vagy ha nem, irgalmas
Legalább; én pedig, aki már tudom,
Hogy folytatódik a családrege

Utánam is, tán jobban tenném, ha a következő
Fejezettel törődnék, míg nem késő, nem azon
Rágódnék, jó orvos lett volna belőlem, vagy hitvány
Ápoló, csak mert folyton a lemaradók
Izgattak, nem az élők.

A LIPÓTMEZŐN

„ – Hamvasztás lesz? Azt hittem, nincsenek rokonai. – Egyszerűbb így. – A papírai, tessék.”
Nem haltál meg, ha nincs róla bizonyítvány, s nem is élsz,
Míg hátára nem kap egy árkus. E nyomortanyán
Köztes lét erjed, kádakban a bor, mit az árnyak
Hörpölnek. Málló vakolat, rozsdás, kilógó csövek
A végében, kipukkadt a tolószék
Mindkét gumija.

Az alagsorban szegényházi vásár.
Ruhák közt turkáló páriák.
Az udvar keramitja csupa só.
Ételhordóval ül a pizsamás:
Rád vakkant, egyre szerencsét kíván.

Hogy az öregeket szedelőzködni látom,
Egy kép motoszkál bennem mostanában.
Mint pavilon a ködben, elterül,
Forogni kezd, örvénylő gólyahad
Rusznál, a Duna felett, hol vashíd
Szeli ketté az árteret. Rekkenő napon
Slapic lépett elő a szürke vasoszlop
Mögül, igazoltatott, nem érdekelte, hogy pisilned
Kellett. Soká forgatta vörös útlevelünk,
Te egyik lábadról másikkra álltál, a topolyák
Sorfala messze, az irtáson drótkerítés;
Végül jól kiléptünk. A folyam elmaradt.
Máskor Periprava előtt, hajnalban, egy traktor pótkocsijáról
Haldokló gólyát láttam, nekirepült a
Távvezetéknek, vonaglott, a pillantása azonban

Maradt, ami volt, az a kissé értetlen, kívülálló
Szem, mint akit vagy cserben hagyott
Mimikája a döntő pillanatban, vagy
Szelídebb a végnél, melyet nem ismer,
S nem tudja, ha mindjárt.

Azon tűnődöm, boldogok voltunk-e aznap?
S mit változtat, ha nem. Mindig az ablak
Győz végül, a kilátás, hogy lesz ez még így sem,
Kunkori szúnyogháló, felpöndörödő, semmirekellő;
Méregetem a párkányt, a szomszéd pavilont, fülelem
Az infúzió szörcsögését, hátha
Kiragyog a múlt, megszépül az ártér,
De nem, csak a szél áll el, csak a hó
Pilinkéz, parkra vattakabát.

JEL

A zakójából áradó egérszag
Rázott meg, undorom tisztátalan
Ereje, vagy macskabűz, vajsav
És ammónia? Volt benne némi dohány is,
Távoli presszók füstje, fekete-piros
Műbőr puffok és nikkel karfák, sárgán
Habzó duplák, függöny a vécé
Előtt; egészében azonban
Közönséges férfizakó volt, egysoros.
A nadrágját is levetette, alatta hosszú,
Bordás kötésű szürke jégert
Viselt; állt ott zokniban
Riadtan, esetlenül, ezüst
Haja lenyalt pászmákban, választéka oldalt,
Álcázni kopaszságát. Nézett bizonytalanul.
– Most mi lesz? – kérdezte. – Csak azért szólok,
Mi a program? – Semmi, mondtuk; ebédelünk,
Terítünk még, addig üljön le a díványra,
Sütkérezzen a januári verőn, mely mint az aszú,
Oly ritka és arany.

Ült hát engedelmesen. Ez új és szörnyű volt.
Állat markába hajtva szunyókált, máskor
Nézett a semmibe, próbáltam elkapni, hová, de nem
Sikerült; görcsösen a sarokba meredt,
Mintha kellene lenni ott egy megoldásnak,
Amit már mindenki elfeledett, noha képes
Megidézni Délegyháza örömet,
Megifjítani vént, elkenni hazugságot:
Önző, mohó, pazar.

Bármi szimbólum tökéletesen hasadt.
Más, úgy önmaga, sehol egy középút:
Azért nincs, mert van, léte hamis.
Így ült ő is, kétszer vett a levesből,
Elsütött egy-két ósdi poént, „Jaj, ne adj
Nekem annyit, nem érdemlem meg”, egyszóval
Néha a régi volt. Ám ebéd után,
Mikor lefektették, kezdte megint: – A program
Mi lesz? – mint aki retteg tőle, nehogy lemaradjon,
Ott ne hagyja a társaság, az élet,
Fülel, kapaszkodik. Mikor aztán
Haza kellett vinni, összeomlott. Percenként
Kérdezte, hol lakik, ismételte a házszámot,
És mióta, és hogy holnap, holnap mi lesz, reggel a program,
Ki fogja hívni és mikor, mit kell csinálnia,
Hol talál ennivalót, merre a négy szám, melyeket
Hívogat naphosszat, ugyanazt firtatva,
S hogy nézte, de a jégen
Nincsen kenyér.

Kopár, kihűlt lakása
A jel foglalata.
Állt a lépcső tetején, vadul integetett,
Mint aki érzi, mennyire egyszeri
Pillanat az utolsók egyike,
Majd betette az ajtót maga után, ráfordította
A biztonsági zárat, már feledte,
Hogy zoknit kell mosnia, tévét néznie,
Gépiesen tárcsázni kezdett,
Hátha a kagylón át kimenekülhet
A teremnek látott garzonból,
Vissza oda, hol kosztümös szép szerep
A lét, ura a mának, a holnap, holnapután

Nem bántja; mert vénné a hiány tesz,
Mely testté lőn, mint az Ige:
Benne a semmi van,
Ő meg a semmiben.

A SZABÓ CSALÁD

KETTŐS

„– Mondjátok, Dido merre evez? – Amarra, Nagy Úrnő,
Aineisével Vergilius maga baktat utána,
Kezében a bot, a kutyákat
Hogy elűzze...” Az álmok. De te
Mikor írtál le végleg, hogy szenvedésem
Meg sem érint? Oka voltál;
A körülmények persze igazoltak; fogjuk
A realitásra, ugyanakkor felmentést nem érdemelsz,
Ahogy én sem. Ez a csapda
Tart fogva, ténfergek lökötten
Naptól napig, ide azért születik
Az ember, hogy mások helyett vezekeljen, ilyesmikkel
Áltatom magam, meg hogy felnőttnek
Lenni, önállónak: éppen ez.
A sodródás sehonnan sehova,
Az érkezés nélküli indulások,
Sötét hajnal, sötét est közt a nappal
Idétlen, rohanó közzjáték, ügyelni rá
Se volna érdemes, ha nem épp
Ez volna a lényeg. Bámulom hát
A semmit, hol csüggedten, hol felajzva,
Hátha történik valami épületes, értelmet adó; a mozzanatról,
Melyre egy életen át vártam, s mely varázsosán,
Egyetlen moccanással tesz helyre mindent,
Le ne maradjak.

– Én pedig? Egy férfit akartam, aki magamért szeret.
Elárultam a fiunkért, majd belerokkantam,
Hogy ráment, vele ment. Voltam fiatal,
Öreg is, ez azonban más, ez a lebegés, várni a jöttét,
Aki késik, ülni a lábtörlőn az ajtónak háttal, nézni
A függőnyt – nem moccan. Odakünn
Tűzfal, Mártírok útja, mellékutca, az év
Eseménye egy idétlen gerle, az ágyvillába
Rakja tojását, s a fióka lepottyan.

Tűrni a csendet.

(„A nő piacra dolgozik,
Teszi, amit kíván
Arszlán, vigéc, hős, martalóc,
Zsoké és bonviván.”)

Karajba szökött értelem, én. Miért nem kellett
Az éteri belőlem senkinek? Mert kedvét kerestem?
A nőstényt látta bennem, titkos anyját:
Ó, védjetek meg csókja mámorától,
Ujja cippzáram többé ne matassa!
Mert elhagytam bár, ő is elhagyott,
S amit tett, égre kiált. A műtétkor mindent kipakoltak.
Nyugdíj? Jövőre talán. Addig a málé.
A könyökvédő tiltakozás is,
Pajzs: ne gyere közelebb, rendetlen idegen,
Barbár vagy, mást akarsz, feltúrni lelki nyugalmam,
Belerondítani ebbe az Augiász
Istállójába, az elefántzenekar
Mennyei zöngicséit túlharsogni:
Távozz!

SCHERZO

– Általában nem idegen tőlük holmi
Merkantil szellem: szépséget váltanak biztonságra; utóbbi
Pedig azért kapós, hogy lányságuk
Anyaságra cseréljék. A férfit
E démon űzi túl a láthatáron. Nem is jó
Szoptatni, sem nő felfedezőnek
Abban az értelemben, ahogyan gép teszi a dolgát.

Gondoltam, megihatnánk együtt: valamit. Szeretőt
Tartott? Na és? Te, karodon velem, az Uzsokiba jártál,
Hol az anyja takarítónő volt, a férje meg Koreában
Hadiorvos. Még a jogról ismerték egymást, kiderült.
Irgalmat koldultál volna, ha rálelsz, hagyná a házasságod
Békén (én érvnek kellettem); de a portás
Csak a vállát vonogatta: „– Elvtársnő...”
Öt esztendeig, azt mondod? De hát most törbe csaltad,
Ötven évre rá! Kinézted a telefonkönyvből, elhitte,
Hogy van még közöttök egymáshoz, vagy egyszerűen magányos;
Tegnap felhívta szánalomból, ő meg csak égett,
S most bosszút állhatsz rajta, hisz eszerint
Lappang még a zsarát.

A nappali ajtaja a felhőkig ért, én pedig
Örvendve siettem elé, mikor kilépett rajta;
Nagy volt és hatalmas, pantallóján kés-élek.
„– Takarodj, vagy seggbe rúglak!” – mordult rám. Első emlékem róla ez.

(Éltél-e, drága gyermek,
Vagy vélt megfosztatásod szórta szét
S kötötte le minden titkos figyelmed?)

Amit művelsz, mégis mészárszék. Nővéred
Nem ismer rád, hiába dúlsz-fúlsz, megbékül vagy megkékül,
A menny jutalmáért hiába aljasulsz.
S marad, mi volt, a titok, az egy
Miként kettő, meddig vagyok
Eszelős vértanú, s honnan viszolygó
Unokáim emléke ugyanarról.

DULAKODÁS

A házasuló férfi
Másodjára is felnőtt kénytelen, immár
Végleg. Kiderül az áltatás – kelléke volt mindössze
A másik szerepének; s rombolni kezd a birka-boldogságtól,
Ha birodalmán széttekint: ez csak ő, nem pedig, amit *akart*.
Vajúdását elhagyta, saját szülését nem végezte be, hogy társát
Kátyújából kikökkentse; a következmények most
Visszazuhanak rá; a tartalom megöli, amiért
Hagyta magát elbolondítani, hitt és engedelmeskedett
A formának. De ki óvta előre?

Végig kívül maradni a kéjszomjon, felülkerekedni
Ezen a másikon, aki vágyaival megszállva tart, nem feledni,
Hogy ő nem én vagyok, akire tehát
Énként tekintek, ő csupán; elválasztani késsel
Eget a földtől; új teremtést.
A különbözőség folyamatában hazug ígéret,
Hogy elegyedhetünk a kialakulatlan
Boldogságát felidézve; legyen vége,
Legyen egy harmadik, sem osztódás,
Sem az egység állapota; pihenhessen a kettő...

MA ESTE VAN

Mit mondjak neki? „Azok a fiaid,
Akiket elvetettél”? Rég volt, és minden
Megtörténhetett.
Ma este van: az égbolt szürke cirma
Hosszú ecsetvonások pászmai.

A fénymorzsákkal behintett hegyoldal
Nagy abroszán kihűlt kenyér, a nappal
Maradék. A teniszcsarnok kupolája
Belülről izzó jégtömb, elterül. A hold
Narancsgerezd.

Mondjam: vesztésre áll?
Tudja úgyis. Fonnyadó ajkán
Unt panasz, mit – rúzszt süldőleány –
Hord váltig, kárvallottan; mint aki
Kínjában él, mert harsogni akar,
De már sehogyse bír hallatszani.

M.P.-NEK NYUGAT-BERLINBE

Előtted is voltak napok, de veled kezdődik
Az életem. Súlyosan pihensz bennem, mint kő
A vízben; és gyöngéden is.

Építettél egy szentélyt valaha, de már nem
Találok oda, csak ülök a dombokon, bámulom
A tetőtlen labirintust. Vagyok a hamis
Pap, aki csak más istennőknek áldoz:

A párás szeműeknek, akik nem látnak,
Az aranyfülűeknek, akik nem hallják meg a fohászt,
Az irgalmas szívűeknek, akik nem szánnak. Igaz, már te sem.

De a te képed sohasem változik, állandó és körbejárhatatlan.
Álomná merevedve várod ligettedben a percet, amikor
Pálmáim elszáradnak, térdre esik s kiapad a mámor.

ORBIS PICTUS

1.

Megmosdik, ő. A zuhany simogat.
Virágzó bélsár. Én, romolhatatlan.
Inga, mely folyton, egyre balra csap,
Jobbra sosem – és minden pillanatban.

Láva éget; sebző kő-olvadék,
Hogy végzetemmel békétlen találjam
Nyugtom. Egy titkos élet foglya rég –
Figyelnem őt, ki rám ismer szavában.

A *más* a lényeg: mások, másolat;
Hogy kép vagyok, de senki – senki! – léte
Föl nem ment, míg csak tart e hallali.

Tükör előtt vetkőzől, nászutat
Ígérsz, s én bambán faggatlak, mivégre,
S hogyan kell téged megszólítani.

2.

Beteg kutyát rongyába ki takar?
Hajléktalan. Hódunna mindenén.
A tömeg hömpölyög. Az eb hasal.
Szemében láz, közöny és félelem:

Mi. Ott. De hol? Benne, képként? Ez az!
A képek tudják – ismeretlen tájak –,

Mint szíjuk erejük: tarlót a gaz,
Anyját a csecsszopó. S bennünk az állat,

Nem künn: Plótinosz emanációi,
Ha meglátjuk a kettőben az egyet,
Túláradásunk úgy hajt megtorolni

A szépet, kivel lázban-szomjban egyek
Voltunk hajdan, akár vágyunk, a talmi
Áhít a lét elé, háttal a mennynek.

3.

Ki eltévedsz a szó őserdejében,
Liánnak nézed a szimbólumot,
Szándék és terv közt rémed oldalog
Holdas bundában, könnyű macskalépttel –

Ha öl, se gyilkol, bár harcban fogan,
Ki szót nem ismer. Így vágyódsz te vissza
A nyelv elé, mintha roppant kulissza
Lenne minden szöveg, oly arctalan.

Igazad van, tudd meg: cudar hely ez.
S káprázatos mégis, mert hol tavaly
Rendelet szántott és tarolt repesz,

Most rím bimbóz és nyelvel esti köddel,
Sövénye nő az árnyak, s körbevesz
Tavon rengő fény, táguló körökben.

4.

Álmomban otthon, ébren idegen.
Ám e törést nem gyógyíthatja senki.
Mert nem tudok, csak váltig énekelni
Róla, s dalommal nem idézhetem,

Mert minden ismeret: emlékezés.
Ha nem rémlik, ki voltam, nem vagyok.
S ha mégis, általad, akin se sok
Nem úr, se párja, az édeskevés.

Álomidő a múlt, teremő korszak,
Hol megbékélnek az igazi holtak,
S megigazul mind a békételen,

És ellöknek az imént átkaroltak,
Mert tudják, mész már, s majd hódolsz a voltak
Idegenként, titkokra éberen.

5.

A benső tér is űr, és belvilágunk
Mint barlangmély, sötéten összeér.
Magányosak kint, bent karöltve járunk,
S mi itt tundrás láp és kopasz fenyér,

Ott cseppköves kert, dús templomhajó.
Ajtók nyílnak pompás nyáréjszakákba,
Tűzijáték és bál és átható
Ámbrájú ösztönök vad garmadája –

Arc nincs egy se az álarcok mögött.
Csak maszka-rétegek, mert űr az ember,
S mert benne egyedül a nincs örök.

Antenna ez a romló hús, szerekkal
Ki- s bekapcsolható, míg mennydörög
Rajta a gyűlölt lelkiismeret.

6.

Anyagból szellem, porból indulat:
Helyed keresve, mindenütt sehol,
Miért hiszed, hogy élsz? Vékonyad szakad,
A kétség mégis sarkadban csahol.

Szomjan űzöd a végső biztosat,
S az szívtelen bújócskázik veled –
Nyakon csípnéd, ám ő torkon ragad,
Majd meggyőző róla, hogy csak képzeled.

Hiába látsz mindent fordítva itt.
Az értelem a nincs tapasztalása,
S mit átélsz, tőle csak eltávolít.

A képzelet csupán az égi mása!
Szemünk tükrén a láng, a létre kik
Alászálltunk, a biztos pusztulásba.

7.

Az ember lelke túlsúfolt lakás.
Közhelyektől roskadó vitrinek,
Kacatok: álmok. „– Ezt még ismered!”
„– Emlékszel?” S itt-ott egy-egy kőrakás.

Különös táj? Álarcos nagy csapat?
Lantot? S a holdfény, bele, énekükbe?
Rommal tele. A falak kormosak,
Hó pelyhez a tetőtlen bálteremre.

És vérnyomok. Ki nem vétett, nem élt.
S mi éltet még, mind bűn volt egykoron –
(Bejártuk rég a teljes pengeélt.

Málnává vált a vér az ajkadon.)
Míg elválík, a láz kit nem kímélt.
Amíg szítál köztünk az irgalom.

8.

Nem izgulok. A dolgomat teszem.
Kötelességem, hogy biztassalak.
Korhadásod elszívja életem.
Kong termeimben minden mozdulat.

A szeretet lehet, hogy küzdelem
Csupán, gyötrelmes megmérettetés
Legvégül, se velem, se nélkülem,
A lábadról lemosott hasmenés.

Csinnadrattás fanfárok, foszforeszka?
Semmi nagy, semmi fennhang, ágyúszó.
Bölcső, koporsó, egy fából a deszka.

Mindenség vagy, ki napról napra fogy –
Kirobbant kezdet, mely magába dől;
Beomló téridő, ha összerogy.

FILM

Csipkebogyó görnyed vízcsepp alatt.
Tarka fácánok boglyán kakatolnak.
A bagoly szemén át fűszál halad,
Sárga szál, mint a szem, és mint a harmat.

Cigarettafüst, lágy kerepelő
Hangként kanyarog bűnmeleg sötétben.
Mint taps zaja, tenyérből bújt elő.
Mint szív zaja, enyész az érverésben.

Profilod gyönyöre úgy árad-e
Szét tagjaimban, ahogy most lehull
A fonnyadt csikk, szád osztályrészese?
Igen. Rámpillantasz, a lámpa gyúl.

ILYEN NAPOKON

Ez a mocskos köd. Maga a bánat,
Oly felszakadni képtelen – az alvadó latyak
Só, sár elegye, munka meg közöny;
Nem vége nincs, hanem elkezdődni nem bír.
Ezt hajtogatja: „Megszültél?
Haragudj az életre, amiért elvett tőled!
Bár haltam volna meg – akkor most csak a tiéd lehetnék.”

Messzeség osztva lapok száma: ilyen napokon
Hány könyvnyire van a hold?
„Mások vágyából jöttem a világra,
S te sem vagy hűtlen ahhoz, aki voltál,
Olvass vagy nézz tévét, mit bánom én.”

ÉGŐ HÁZ

Olvad a hús reggel. Izzani kezd el a konyha, újabb
Nyárteli kín, túlfűtött kánikula készül, a virágok
Lankadtan görnyednek a korbács súlya alatt:
A büdöske, muskátli és oleánder.
Járókeretem csattog, amerre a Parkinson ránt.
Kitöltve pohár víz, orrom enyvét száradni az asztal
Fonákjára kenem, gyógyszereim mazsolázom,
A Jumexet, Eunocint, Bromocryptint, négyszer másfél Madopart,
Meg a többit. Beveszem, lenyelem: pont annyi, amennyi.
Reggeli – ínyem hevesen csemcseg a vágyteli ízre.
Morzsa pereg, tea löttyen, csattan a padlón.
Azután mosdok – a koszos víz ott hűl majd a lavórban,
Csíkja kereng a zománcon, szappan-pelyhei szűrke,
Apró jégtáblák, eldideregnek. Négy óra se sok, hogy
Végezzek a beretvafenéssel, sertém puhításával, csecsemő-
Combot gyaszatolva cserzett pofazacsókám hamujából.
Ó, rend, napjaim hercege, királyi összevisszaság, túl-
Szervezett anarchia! Mindent tudok én, ami semmire jó már,
De bevallani fáj: marad így, marad így.
Ahhoz késő, hogy életem legyen. Olykor jártomban elalszom.
Húgyszagú tréningalsóban töltöm szaladó óráim maradékát,
Négy fal közt; az ebédet az önkormányzat
Küldi: ha csönget a fürge bokájú ételhordós
Ember, a szótlán, beadja az újat, felmarkolja a régít.
Lábamat el nem érem, a köröm rajta lehet fél éves.
Ebből az égő házból már mindenki kivetette magát a sötétbe,
Nincs hova bújnom. Maholnap én következem.

MINT EGY KIRÁNDULÁS

Fekszel az ágyon, zihálsz görcsösen, kibontva pelenkád.
Megint nem sikerült.
Az ágyneműt is mosni kell. Szívószálon itatlak.
Szobádra csend terült.
Az óra rég megállt, a feszület szótlan;
Iszony és megszokás
Közt örlődünk, szemek a malomban –
Mint egy kirándulás

A senkiföldjére, expedíció a pokolba, a szenvedés
Bozótján át veled,
Hol eltűnsz majd váratlanul, elnyel a föld, kiürül
Hályogos tekinteted,
Fel-alá száguldó szemed megtorpan, álomi ébren-
Léted kiszakad,
S mint toll felhőzik ki belőle a lélek,
A rémült, a szabad.

VALE

Ez az öl szült: fehér füstpamacs.
Ez az emlő táplált: csüggedt bőrszirony.
Az ajk ez, mely hozsannát trillázni fölöttem
Dalra fakadt, míg Jézusát keze tisztába tette.

De a kép nem lépett elő a tükörből.
A jajsztól a szív meg nem hasadt.
Én sem lettem megváltó. Minden ment tovább,
Most pedig itt ez a vég, ez az ócska ciha:

Rád borul, alvó váz. Tudatod cihelődik.
Hagyd mind a gyertyalángot; ne kapaszkodj
A virrasztóba, ijedve új állapotodtól.
Nincs hova lépned, túl zuhatag peremén.

Míg szólni tudtál, ugyanúgy szerettél.
Míg ujjad babrált, még cirógatott.
Őrizlek. Itt leszel. Menj most nyugodtan.
Pihend ki életed daganatát.

VÉGÜL

Azt hittem, tart örökké majd a perc,
Az a ránk száradt délután, az este,
Mikor a szomjam szomjadat kereste.
Benned hittem. S talán te is nekem.

Most itt vagyunk tehát. Illetve ott.
Mögöttünk roppant Óperenciák.
Mint széltőlcsér két reszkető csigát,
Az elvont örvénye úgy felkapott.

Még kérded, hol? Meséken túl talán.
A nehéz könnyű, a könnyű nehéz.
Mink volt patyolat, mára lett penész.
Toll ír minket az Isten asztalán,

S a megsebzett papíron vérnyomot
Hagy kínunk arabeszkje, feketét.
Porunk hull rá, hogy könny ne kenje szét,
Porunk, amit a szél úgy ellopott.

MÁR NEM SZOKÁSUNK

Mikor először tért vissza a halálból, és az orvosokra fogta:
Kávéval tartották ebben az állapotban,
Nem mertem megmondani neki, hogy a koporsójára
Az első rögöt én vetettem, én –
Ott voltál, egymagad nem családtag. Csitítottál, s akkor az úrnő
Másodszor is megjelent, kilépett meztelenül
A konyhaajtó mögül, dörögve járkált fel-alá,
Nem ismert ránk. Nagynéném jajveszékelt;
Pokoli zűrzavar.

Pizsamát húztam; te kabátot,
Sapkát, mint aki téli
Útnak vág, míg engem az álom
Vár, mely máskor elkerül.
Ha lábfejemre állsz, egyforma magasak
Vagyunk. Boldogít ölelésed.
Már nem szokásunk a búcsúzkodás:
Ha te vársz odaát, kicsi nővér, nem riaszthat
Semmiféle átkelés.

A MEDENCÉNÉL

A forrásnál a rongyosok hada
Egymást taposva várta-várta egyre,
Hogy egy szárny átsuhanó moraja
Fodrot vonjon a Bethesda-mederre.

Pucér testek és kifacsart tagok
Rángtak mankók és hordágyak között.
A dél tüzében élő és halott,
Hívó-hitetlen gyolcsra vetkezett.

S ha este jött és renyhe holdvilág,
Karámba zárta őket pusztulásuk.
Emlékszem, arra gondoltam: a fák,
E bús olajfák tudják csak futásunk,

S hogy egyszer majd mi is megállhatunk.
Addig csak ápolunk; de mint a kecske,
Ha bércre hág és körbenéz, a csonk
Karrá nő egy nap – hol téged keresve

Alázuhoznék, mint a vízesés,
Mely bukásában kőről kőre szökken,
S tavadban elmerülnék, végleg és
Eloltva élnem, örökké törötten.

KIS APOKRIF

- JÚDÁS: Családunkban nem volt szokás a nagyság,
Mért adtam el, fel mégse foghatom.
Fügefán lógok, mérgezett gyümölcs:
Valamiért került az oltalom.
Énbennem tört-e össze jó s gonosz,
S maradt az ég sebzett tükörcserép?
Ne vágj le: varjak tépnek, két arasz
Sarkamtól sírom, félúton feléd.
- TAMÁS: Nyelvekkel szólni: úgy lehet ez is, akár a lebegés
Tudománya. Simon mágus a dísztribün fölött.
Járni vizen, boldog-holdkórosan!
Töri érte magát ez, álmosan
Bólint amaz: jó, menjünk, fene bánja.
Saul nincs itt, de jön már, s általa
Rendünk felfordul, békénk tré zsidó
Belügy; lesajnál ó- és újkeresztény.
Észrevettétek-e, testvéreim,
Hogy minden vándor most már ő lehet?
- MIND: Más lett a lét és más lett a halál.
Ha nem vergődünk, hogy ugyanazok
Maradjunk, akik látták, sikerül.
Jövel közénk, te sebbé vált titok!
- LUKÁCS: Tudod jól, mit vétettem. Folyt a vér.
Nem tartottam soha a szombatot.
A kínjuk mégse fogy, sőt utolér,
A késembe ezért kapaszkodok.
Egy ponton túl hiába sikerül

A műtét: csontom rágja a parázs,
Szúr, mint a tű, ha szívet ér, belül
Pedig szaggat, akár az ebmarás.
Búcsút veszek húsomtól, napra nap.
A test hagy el, kit nyelve elhagyott.
Ez hát a fog, mely holtan is harap!
A szemem fénye nézd, hogy megkopott.
Mi úz? A vetkezés tünet. Mié?
Hogy azzal sem azonosulhatok
Akinek látszom, Emmaus felé,
És azzal sem, aki – ha van – vagyok.

MIND: Az egyidejűségbe áhítunk,
Hol halkan cseng-bong minden gondolat,
Ha összeüt: a fénybe, általad,
Mert kínoz térnél tágabb távolunk.
Te belső távol, kettős entitás
Frigyén a köz, jöjj, légy bennünk közel,
Hogy áthasson lényed, a gyógyulás,
Mint akit beszélő lángod kezel,
Száznyelvű tűz csitítja Babelét.

JÖVEVÉNY: Elvirágzott a pitypang, a csillagfürt kinyílt.
Lila s fehér közén e szürkeprémű
Millió bóbíták...
Van és lehet eltérő módjai
A többnek: ünnepünk, hétköznapiunk.
Vegyétek át.
A Jordán habjai
Mossák le bűnötök minden sarát.

FOGY A HOLD

Már nem élni jó, csak útra kelni félek.
Időt nyerek, de bár tudnám, mivégre.
Legrosszabb látnom, hogy csak terhetekre
Vagyok, ki úgy döntöttem sorsotokról,
Hogy tőlem függtetek, s én becsülettel
Róttam a köröket, nyelvem kilógott;
Ettem a föld porát, sós veríték
Volt italom, s nem zúgott a porond,
Nem harsogott fel a kongó aréna.
Nem is sajog, csak bennem, a szilánk.
Forog, ha változik télből tavasz –
Minek várnom. A fájdalom is el-
Fásult. Jobb fordulni a falnak,
Csak a sarkot látni, a meszelt vakolat
Ereit, ócska plédem állig húzva nyöszörögni
Ebben az ól-melegben, társak nélkül
Szunnyadni anyátlan, múmia-birs
Létem gallyán. Hisz nincs ennek a testnek
Más dolga már, csak hogy hordozzon engem:
Álmaim elszéledtek, emlék csók s ölelés –
Én lettem idegen, nem a rohanó élet.

Azt mondják, hét másodperc alatt
Végez a bakó. Ha imádkozni
Tudnék érte, megszánna valaki?
Véget vetne az egésznek, hagyna-e
Átröppenni az úrön, semmibe hullni?
Unt vacogás és görcs közt telnek az évek,
Fogy a hold folyton, nincs már rám kikelet.

KIS SZÍNES

Valahogy ki kellett törnöd a keretből,
Ebből a gipszrámából, amelyen megkopott
Az aranyozás, kilátszott a parancs
Törékeny volta. Mégis,

Letaglózott a hír, hogy fulladsz, mert az áttét
Elérte a tüdőd, és vizeleted sincs már,
De a pap nem áldoztat meg, csak harmadnaponta,
Annyi a dolga karácsony előtt.

Mit tudok erről én, aki égetem csak a gyertyát,
Egyiket a másik után, hátha segít, legalább ez még!
Ahol kés várja a bárányt, miben reménykedünk?
Minden napod égre kiált:

A jeges, üres égre, melyen vörhennyel izzik
A lelkiismeret a pénz tumultusában,
Eladó minden, csak rád nem jut idő, vár a kilövőpad –
Neonok tánca szemedben.

DIPTICHON

TE MEG ÉN

Tanúd vagyok – igaz, hamis.
De mégiscsak tekints rám,
Ki korlátból építkezel
Egy égbe nyúló létrán!
Tagadásodtól megfagyok,
Igenlésed megéget,
De semmiképpen nem hagyod,
Hogy kerüljelek téged.

Röpít az anyag s megtipor.
Mindent odaad, elvesz.
Az áldozat nem oltalom,
Ajándék nem kegyelmez.
Mankód, protézised, ragod –
Feladatom, hogy létezz:
S kérdés kérdés után ropog –
Mi közöm az egészhez?

Az öntudat oázisát
Egy céltalan világban,
Vagy sivatagod létet ad
E korcs szellembe zártan?
Miért hívsz, hogyha nem vagyok?
Mert kereslek, azért vagy?
Ha holnap véled föl hagyok,
Újrateremt a nyúltagy?

Hinnem folyton hitetlenül
Érzelmek-marta parton,
Hol az ész lehetetlenül
S a kételyre nincs pardon,
Azért kell lennem vánkosul,
Tamáskodnom zsigerből,
Mert minden újra felborul,
S mi eldöntetlen, eldől?

UGRÁS ELŐTT

Légtorna kész, hogy megtegyem.
Az elrugaszkodáshoz
Hozzásegít a félelem,
Mely helyettem határoz.
Ha ugrok, pupillám, a rés
Kitágul, mint a ponyva,
Mely a porond felett feszül,
S a mutatványt kibontja.

Ha megteszem. Ha meg merem,
Visszafordíthatatlan
Csóvájú fáklya életem:
A semmi, átiratban.
Véka alatti fény. Mutasd.
Elővehető távol,
Melynél ismerszik az utas
A tikkadt holdvilágról.

Sűrű a nyálam, mint a méz.
Torkom lobog, kiszáradt.
Kupola mélye, mit remélsz?
Trapéz ha vár, a vállad.
Akár a robbanómotor,
E túlfeszített sátor
Belülről ég, csipkebokor,
Mohó kíváncsiságtól.

Ó, szállni hívó végtelen,
Ihlettel teli éter!
Lökj ki a térbe, légy velem
Az időtlen nevében!
Te örökkétig átmenet,
Bimbózó láthatatlan –
El ne ereszd kitárt kezem
A döntő pillanatban!

MÁR-MÁR IDEGEN

Amikor megcsókoltam, még meleg volt.
Aztán lassan kihűlt. A gyertyaláng
Táncolt a távozottal: „Most pedig
Átvirrasztunk egy örök éjszakát!”

A sötétet a fény éppen legyőzte.
Negyed kilenc. Téli napforduló.
Fagy és ború klausztrofóbiája,
Mit itt hagyott. Elröppent, mint a hó.

A ravatalon már-már idegen lett,
Műanyagzsákban kifestett fabáb.
Végül leeresztették sárga földbe,
Átölelni nagypapát, nagymamát.

UTOLSÓ TÁBOR

Végig a tehetség körül forgott minden,
Vakok vitája arról, süt-e a hold.
„A helyes összpontosítás befogad, nem kirekeszt.”

Emlékszem, itt megálltam.
Mi a helyes tehát? Befogadó összpontosítás, rendben.
De a befogadás? Ami helyes és összpontosít?
Hát az összpontosítás? A helyes befogadás, persze...
Mókuserékkel játszunk, küllői peregnék szaporán,
Surrog a perc, fogy az út: íme a haladás.
Szörnyű minden bivak. A csúcs egyre elérhetlenebb,
Fogalmaim kicsorbultak; „Az Isten szerelmére,
Gondoskodjatok szeretteinkről!”

KETTEN

Ki tudja, miért akartam valaki lenni?
Mert nem hittem magamban?
Most sem hiszek. Ám vízre lépni ennyi
Talán elég. A többi ott a habban.
Soká tartott, míg szörnyű görcsök árán
Más lettem. Elhiszed,
Amit láatsz? Nem ártatlanabb tenálad,
Nem több, se jobb; mért képzeled?

Vagyok, mint titkos összeesküvés.
Hazudok, nehogy megkínózzalak.
Kezemben étel, újság, levelek.
A nyelvemen falak.

Hogy szerettem
Játszani kezeden az erekkel!
Azok a kék hegyláncok! Pici tömlők,
Teli kedvvel.
Most markolod az ujjam görcsösen.
A húsod hideg, s mint a hó, szikár.
Átüt a csont pergamen bőrdön –
De kár.
Letelt az operett. Már csak ketten vagyunk
A színházban, halványodnak a lámpák,
Az éj mázsája apróra lapítja
Az árvát.
Mért kell kihűlnöd és megmerevedned,
Hogy átadhassalak az értelemnek?
Minek maradtunk összeczárva ketten,
Ha nem tudlak szeretni önfeledten!

APA

A HULLAHÁZBAN

Lélek voltál? Mert testként szoktalak meg,
Azért nem láttalak? E kézfogónyi
Vakság volt mindenünk? Gyűlöltél gyónni,
S én, forrongásban ömlő rossz salak,

Kényszerítettelek. Nem állsz kötélnek:
Dulakodunk. Váratlan mattot adsz.
Hányszor hittem igaznak a valódit,
S hogy még egy télre jön még egy tavasz!

Most itt heversz kopott vastaligán.
Zilált és ősz hajad, akár a jég.
Szemem a segéd sárga köpenyén.
Szemedbe tört a szomszéd messzeség.

Ez hát a lepedő, amelyben
Alád kap a láng.
Megemészt, szikkadt rőzse,
Korhadt deszkapalánk –
Aki elválasztottad magad az égtől,
Oda jutsz most, általa, fel.
Csak a lelkifurdalás, a zsarát, marad csak a zacc –
A hamu énekel.

Ha a rostélyon felülsz tűzkoronádban,
A hamvak is elégnék, és a végest
Átdöfi végzete, a végtelen.

POMPEJI FULDOKLÓ

Eljött értem a kínhalál.
Az intenzív osztály ölén
Bújtam el, mégis rám talál.
Gégemetszésre nincs remény.

S most embereljem meg magam.
Most kezdjem el az életem,
Mikor kevés, mi hátra van,
Soroljam el, mim nincs nekem.

Tiszta lelkiismeretem,
Hitem,
Álmom,
Nincs Istenem.

ÉJJEL EGY ÓRAKOR

A holt felül. Mögötte fut a gazban,
Kanyarog egy cikk-cakkos életút.
Ha tudta volna, hol, mire vigyázzon!
Nem kerülhette el a háborút.

Fogság Foksániban. »Kicsi robot«.
Fél év mindössze. Nem Szibériába,
Hisz így is majdnem tudóvést kapott!
„– Selejt. Nem éri meg a holnapot.”

Még kurta hatvan nyár, míg félrenyelt.
Semmire se elég. A légcsővében,
Tüdeje mélyén alvad a reszelt
Sajt. Erjed, gyullad, fojt, megöl a vétlen.

S most itt a béke, az örök, a nem várt.
Mit ér,
Ha többé nem kószolhat szilvalekvárt!

ANZIKSZ

Ha hajnalban csak bódorgok az utcán,
S csodálom, a Duna nem sistereg
Forró két partja közt,
Ne siess értened, se szólni hozzám.
Az elkoszlott ing, levágott trikó,
Mikor a lélegeztetőre tették,
A barna szivacs, a kitaposott
Papucs menjen mind-mind a szemétbe.
Zacskóba, el. Vesszen a kín nyoma.

De itt marad torzult tekintete.
Keze vasa, bőre langymeleg selyme,
A szótlán rettegés: mindent megért,
Csak szólni nem bír – torkában a cső.
Itt rebbenő pillája: még int, hogy megbocsát.
Alig van már idő.
Én, mint az orgyilkos, veszem az áldást,
Hadd iszkolok vele,

Ő ott hever az ágyán fölpolcolva,
Barokk szent: kifordult szeme ámpolna,
Pisla mécs élete.

ÁRGYÉLUS MADÁR

Aranysipkás madár, karmod bevájod
A kesztyűbe, égről álmodsz vakon.
Mindjárt felröppensz. Vár a kék határ:
Itt lent a szíj, vár fent az irgalom.

LÉLEK A SERPENYŐN

Már látszik, semmit meg nem oldott
Az önként vállalt téboly, a hazugság,
Hogy jó voltam, leszek, csak ne gyötörj!
Téged se csaptalak be, nem magam –
És közben tudtuk végig mind a ketten,
Átláttál a szitán, azért fájt annyira
A leleplezés.

Azt kell kimondanom: sosem volt fontosabb
Semmi köztünk, mint hogy életet adtál.
Minden enyész, ez marad egyedül:
A szikra, melyet tőled kaptam én,
Hogy éjnek általa; s ha szenvedek,
Velem szenvedsz te is, inkognitód
– Felöltöd? Leveted? – csillaghomály.
Mert minden lét csupán visszahatás:
Én vagy és te vagyok; sarj és gyökér,
Egymásban élünk, mint kit odaszánt
Az égboltnak miféle szárnyalás?

Roppant szavak őriznek, messzeség.

AZ ANGYAL VÁLASZOL

Túl sima ügy ez így.
Vádalkut kötnél, nehogy
Túl mélyre vájj.
Rángsz és riszálsz –
Egyszerre rág menyét,
És szaggat lullabáj.

Iparkodj, ám el se hamarkodd.
Mi volt mesés
Ígéret, mára undorít
A beilleszkedés?

Szerepre vágytál, megkaptad; no lám.
Te nem ilyen lovat? –
Csitulj. A fővény pusztasága
Utat mutat.

Ha rájuk nem teszed az élted,
Nem hagynak cserben a szavak.
Hajad ezüstjén tetten éred
Dús olvadékukat,

S mi volt mellékes, léssen fontos,
S egy nap megint lényegtelen.
Veled van, aki gondoz,
Gondod pedig velem.

MÉGSE ANNYI

Tekergek, mint a hóverte olajfák.
A kín terében szinte fagy hiányod.
Üres napok sorát, merem a polyvát.

Ha nem tudtad, hát tudd meg: mégse annyi
Volt köztünk élnetek, a tág torokban:
És ez a gesztus fog csak fönny maradni.

II.

A „RÓMA” ÉTELBÁR

ARCHETÍPUS

I.

Miféle bércek vonzásában élünk?
Mi ez a néma hívás a magasba,
Hol a szilárd bevégni, és a kasba
Megtérő raj nem érti halk beszédünk?

Őshegység, mely a mélybe tornyosul.
Harsonaszó visszhangja, foghatatlan.
Váltig velünk, noha angyaltorokban.
Végig övé, mi. És felszáll, mi hull;

Sötét szenében pitymallat reménye,
Égő delén éjféli ígérete,
Két pír közt órák dallama, elégje
Soknak, a többről ránk jutott tere

Kevésnek, melyben szökken s fennakad
A hang, szökökút tapsoló szava,
S akárha mégis folyton hallszana,
Mint létért küszködő, más gondolat.

II.

Ősköd méhéből ébredőt nevén
Ki hív, ki látja körvonalaid,
Ki lét előtt vagy teljes, mélyre híd,
Éj vermén ívelő át, sarki fény?

Nemcsak erő kell a megszólításhoz,
Belső látás is, úgy tévedhetetlen
S minden külsőre vak, mint fecske rebben,
Szitakötőre csap le gyurgyalag.

A láthatatlant kell kimondani!
S láttatni őt, ki még kimondhatatlan,
S rajtunk keresztül, minden pillanatban
Vágyik múltjába vissza, majdani.

RAINER ÉS LOU

Hogy értem nékem adja magát
Benne, örökre egészen a ketté-
Vált titkában, visszavonhatatlanul,
Hadd lássák, hadd legyen nyilvánvaló:
Ezért vágtam a fát, hordtam fel udvarából,
Hol a gőzben, a berlini gőzben
A sparhelt mellett krumplit hámozott.
Semmire se vágytam addig így.

Ő félt a véglegestől. Ámított.
Javam akarta, de csak mint barátom,
Anyám, dajkám, tanítóm, aki elfut, ha
Világra hozott. Tévedtem hát;
És elvettem a keserű poharat, nem amit
Ő készített szeretettel, hanem
A másikat. A láztól
Törtem-zúztam, valamit nem bírt
Szétrombolni, végeztem vele én,
Dőltek a falak, paloták égtek
Bennünk, s zuhanás közben láttuk
Közelegni a sziklát, romolhatatlan
Alapunk.

HOMMAGE À RILKE

SALOMÉ

Hóhéra ölte épp a másikat.
Csattant a bárd, s mint a megoldott kéve,
Zuhant el a szikár test, szikracsóva
Nők éjjelén. A vacogó király
Zihálva várta gerjedelme jussát,
Hogy kéjt szerez neki az áldozat,
S mikor a véres főt a táltra tették
S behozták, felrikoltott a zene.

A fogból sajog így.
Gyulladt gyökérzet édes lüktetése,
Melyhez képest minden szomj tettetés.
Rezek siráma, sípé és dobé,
Macskajajjal nyögdősfő fuvolák,
Fátylakat bontó langymeleg fuvallat.

Emez
Örvény volt, habzó ár, mohó taraj.
Bezárkózó virág eksztázisával
Hajlott hátra, kitárt agyékszelence,
Aranytömb, forróláza mámorában.
Énjét oldó én ujjvonása szerte.
Zárt arc: lehunytt szem, tikkadt tótükr.
S a pusztító vágy mind magasbra hágott,
Mennybe alélva, szakadékba zúgva
Robbanni szét,
Magába inni őt, a külvilágot.

SZÓKRATÉSZ

Ez végre új volt.
Csikorgó belein ádáz haragja
Hullámozott át a görcsnek, kései
Beismerés megannyi tagadásra,
Szemernyi győzelem a vereségben,
Összefogása fázós gyökereknek
A Túlnannal, amelyből vétetett.
A Másik otthonába, televénybe
Kapaszkodók. Már hűlni kezdett. Végül
Távol járt önmagától, útkeresve.

S mikor eltévesztette, démona
Is elhagyta, érzéketlen füle
Nem hallotta a jajveszékelést,
A végleges pedig, mint szélroham,
Mely a semmiből terem hirtelen
Elő, kioltotta dús szellemét,
Akár mécslángot, akkor tudta már,
Az erősz lüktetése mint hat át
Hányingert, csókot, kéjt és rettegést.

AZ ERŐSZAK KÖRÜLMÉNYES ÚTJA

A realizmus születése volt a *L'origine du monde*, s vele szemben
Az esztétizáló irány kezdetben keveset vonultathatott fel: angyalit,
Mikor állati kellett volna, álmot a kielégülés ellensúlya gyanánt,
Egy belső időmérték zeneiségét a legteljesebb forma közepette.
Mi tudatosult? Talán csak a szándék, hogy nem szabad feladni:
Hisz amit öneki mutatott magából, azt Courbet-nak soha, pedig
Meg tudta volna festeni az átkozott; így viszont csak a *La belle irlandaise*
Került ki a keze alól, egy vöröshajú boszorka
Ragyáit örököltette meg. Úgy állt tehát a helyzet, hogy osztottak rajta,
Akin nem akartak, mert *az* akarta; kiszolgáltatva vágyakozásának
Valami több után, amire egyenként nem voltak képesek –
Nem bírták egybelátni az embert, a nőt is csak prizmán át,
Mindkettő a maga előítéletei szerint; s ez a képtelenség most visszaütött.

Mikor az átlagember megveszett,
S vért akar látni, festékszerű vért,
Művészet, háború az erőszak körülményes útja. Caesar tudta ezt, tudta Mucius
Scaevola is, Epameinondasz kuplerájban ötlötte ki a thébai falanx
„Nyomd be balról”-trükkjét; egyedül Joanna Hiffernan felejtette el.
Azt hitte, érte marakszanak, nem rajta,
S hogy a férfiseb is úgy heged, akár az övé. Micsoda tévedés!
Whistler egy képi világba menekült, melynek a zene
Hasonlata volt; színárnyalatok hangszerelése kellett neki, az új fogás,
S ezt leginkább éjjel gyakorolhatta a Temzén. Haladt is vele szépen,
A kettősség azonban nem hagyta nyugodni: valahányszor nőt
Látott, nem bírt az arcába nézni többé; az ölet látta a helyén.
Igazából ezért festett pitymallat előtt, mikor biztos a sötét –
Nem volt más választása, miközben Courbet dúskált az anyagban.

És Jo? Felfogta-e, hogy egyszeri volt minden pillanatában; sugárzik, ami van:
Látvány és gondolat ugyanaz? Róla szólt ez a harc, ég és föld összecsapása?
Végeredményben igen; de csak úgy. Ezzel a testtel és ezzel a nyelvvel
Kellett mindent kifejezni, kevesebbkel a többet; elfonnyasztotta a kor,
Összemosódott minden: a „Párkák” úri szabóság nem győzte a
megrendeléseket –
Gettysburg épp lement; Verdun, Isonzó már a tervezőasztalon – ;
sokasodtak a fejfák;
Khalil bej, a török követ pedig megvásárolta a képet.

MARIE KRØYER SÍRJÁNÁL

Azt mondják, botrányos életet élt.
S hogy személyisége egy titkos oldalát
Többeknek szolgáltatta ki. Már nem hiszek nekik,
A telihold boldogsága azonban elmúlt –
A szép Marie lányaival egy sírban,
Vibeke, Margita, két öregasszony;
Mire melléje kerültek, nem volt kérdés többé, hová lett,
Ahogy az sem, az apák hova lettek.

Hát igen – elvált emettől s hozzámment amahhoz,
Amibe aztán emez belehalt, amiért vezekelnie kellett,
De rá maradt ez is, akár a szoptatás – az egészből
Nem sül ki más, csak őszi temetők.

Van olyan művészet, mely a tulajdonos
Dicsekvése csupán, s olyan tulajdon is,
Aki beéri ennyivel – boldog pacsirta-dal.
Csakhogy a festő tudja, mit csinál. Mért hiszik
A befutottak, hogy ez az alku sokáig tartható?
Megénekelni kényszeresen a szépet, egyszersmind azonban
Cseléddé tenni, hogy ne uralkodhasson. Két rivális tehetség,
Az egyiknek mégis a konyha jutott, hogy a másik dicsőíthesse
És flangáljon vele. Talán ahhoz kell mersz, hogy az ember után
Ne maradjon semmi.

AZ ALSÓ RAKPARTON

Tizenegykor a híd alatt
Egy uszály áthaladt.
Az Ördögárok-torkolat
Rózsát lehelt – egy pillanat,
S elmúlt; az idill megfakult,
Bádoggödör szemét.
Viszi a víz a tánczenét.
Mikorra Pestnek ütközik
– „Az lenne jó... Az lenne jó...” –,
A gramofonhang megtörik.

Ánizsfekete a folyó.
Hogyan méred a morfofenetikus mezőt?
Végy egy anyanyulat, tengeraltattjárón vidd el messzire,
Vackától távol, majd öld meg fiait – ilyen egyszerű.
Ha testület vagy elv nevében vagy embertelen,
Ha kötelességeid nincsenek, csupán jogaid,
Ha szűkölsz, míg taposol, amiért rajtad is taposnak,
Üdvözlégy! Ez a te otthonod. Néked adatott ez a föld,
Ez a rakpart, melyen a léptek úgy koppannak, mint az őszi eső.

A túlparton elhagyott asszonyok
Héjat kínálnak, sopánkodván, hogy nem kellett a gyöngy,
S újabb héj után eredt az ostoba.

Miféle éjszaka ez?
A nő férfit, a férfi nőt akar –
Közük állt a termelési mód.
Neonfüzerek a nyakában,
Mindennek annyi a hordereje, de annyi, uraságod –

„Aztán megkért a kollega, hogy helyettesítsem, mert sürgős dolga akadt,
Az még egyszer hat szülés meg négy küret; utána hazamentem,
De a parkban le kellett ülnöm, és akkor ez a ribanc odajött és azt mondta,
Egy százasért megmutatja – na ekkor öltem meg.”

Igen, mint az eső. A két part közt a vízen
Táncolnak a fények. Talán én sem vagyok,
Ahogy te sem, talán csak álmodik
Minket a hegy meg az ég, templomtornyok
S más rögeszmék díszletezőit, hadd tologassuk
A mát, halogassuk a nemszeretem részt, akár a csutkát,
Hátha kiköphető; s mint nagykabát takarhasson be
A lét láza, mely süt dalainkból. Nagyvárosi éj.

Ne engedd, hogy a gyermekek a szülők és a nagyszülők
Titkaiba rokkannanak. Ne hagyd, hogy tönkremenjenek
Ártatlanul. Ne rontsd meg őket megoldás gyanánt.
Hadd szenderegjenek ma még. Holnap a mámor
A másnaposakat úgyis fölkelte, kezdődik minden előlről,
Jönnek új úszó paloták, mélán bög a hajókürt,
Elkap minket a gépszíj, kincstári derűlátás –
Minden nap nyereség, míg nem tudják, mennyire várja
Őket a rakpart.

ESTI ÉBREDÉS

Felébredek. Ruhástul elaludtam.
A mennyezeten futkosnak a fények.
Ingázó minták örvénylő homályban,
Tény és lényeg közt sóvárgó remények.
Némán vonulnak, sebesen cikáznak,
Majd újrakezdik, mintha meg nem unva.
Tompaságom oda, amint megértem:
Ezzel álmodtam. Kezemben a kulcsa.

Igen. Jóslattal a számban születtem,
De elhallgattam. Szimplán megfutottam.
S mit megtagadtam, megtagadott engem,
Hogy kishitűségtől elkárhozottan
Huszonöt év múzsátlan hallgatást
Kapjak érte. Mi cifra vége lett!
Nem vállaltam az őt, aki vagyok –
Azzal torolta meg, hogy szétesett.

Nem érvényesek a régi szabályok.
Valami áttört. Minden ingtag:
A tisztesség, az irgalom, a fáma,
Az olaj ára s a szökőkutak.
Nincs több „szeretve mind a vérpadig” –
A szeretet a szabad akarat.
A kisebbik rossz kétértelműsége
Úr palotákon és a híd alatt.

Se az érvényesülést meg nem úsztam,
Se a feltámadást halottaimból.
És végül megtanultam: aki épít,

Pusztít is, világot teremtve rombol.
Megtanultam nőni, akár a fák:
Teli velük az almás meredélye,
Közöttük gólyaorr s harangvirág –
Esélyre vár mind, egy se engedélyre.

AHONNAN VISSZANÉZNEK

Mostanában inkább püthagóreus vagyok –
Megszámolom az aprót, babot nem eszem, nehogy
Őseimet fosszam meg az újjászületéstől, de ez csak a köntös, mely alatt
Türelem forr: a minden jelentését rég ismerem,
A semmit tanulom, mert úgy kívánja a napló.

Nem nagy dolgokat jegyezek fel, sőt. „Az elszabadult tükörkép”, meg:
„Menekülés az anyagból.” Mintha egy égi
Sziklafal tövére értem volna, ahol márványkeresztek
Égnek körben, a mécsek tarka, csiricsaré szalagokkal –
Minden koszorú, a virágok, a lilák is meg a sárgák.
S a mélyben nagy hajók. A tengert átszelik,
Hogy vesztegeljenek a felhők alatt, az öbölben.

„S még azt hittem, olyan a szeretet,
Akár a napsütés hegyek közül –
Nem tőlem függ, s ez felment, szívtelen!
Nem tudtam: mindössze akarni kell,
Még egy lépést tenni a másikért!
Most kószálok ezen a rommezőn,
Egybelátom a töredékeket,
S azon tűnődöm, mindez itt enyém.
S mivé lehettem volna, szittyá Róma.”

Ezt anyámnak mondom, mikor találkozunk.
Metszett pohár a kezében, a hugával ürmöst
Kortyol; rám néz, viháncol, mintha az oltár előtti félkör, az élők
Jelképe csakugyan kiegészülne a másikkal – kész karikagyűrű;
Lepillantok a hajókra, némelyiket
Elfátyolozza teljesen a pára.

GÁLYÁN

Elvérzik a nap s a költő nemet vált: megtöri
A mindenből áradó utalás folyton ugyanarra,
A Kettő tébolya mint nehézkedés, az egymás körül keringés,
Összetapadók, széthullók szapora egyformasága.
Hol a megváltás szíve vére, a *tremendum, majestas, numinosum*?
Nemi tavánál suttog a tölgyes: „Jöjj, ha a képzelet...”
De nem érti; megeteti a macskát, eldudorászik
(„Kiért kapál a gazda fenn a dombon?
Öregedő kandúr kiért dorombol?”),
S mint régi fiók, az elméje olyan, benne tekercsnyi
Titok, hibiszkusz eldobott virága.
Bekapcsolja a tévét, szenzációra vadászik: gyilkosság, robbantás vagy erőszak,
Jó mind, csak semmi összefüggés, *mély kútba tekinték*,
Kíméljen a fennkölt, mondtam neki váltig, de ő csak a magáét hajtogatta:
„– Opera lettem, lassú képregény,
Zenében mondom el, ki voltam én –”;
S ki vethetné a szemedre, nem rosszabb így sem, mint ha ölelnéd –

Poloskát hoz az éjszárnyú madár, gázszagú szellőt, valahol
Írógép csattog a magast átkozva a mélyben, *csiszli á csiszli bé*
Útfelbontás éji zenéje, távoli légkalapács –
Und fast ein Mädchen war's und ging hervor
Csiszi-csoszi kompodé

„És csak ha nem talállok, vagy velem
Egy állatian tiszta mozdulatban;
A te szented a megszégyenítő,
Ha csak az ösztön kell, az öntudatlan –

Mit rombolhattam szét eszméletemmel?
Bölcsélettel bár föl nem foghatom,
Éget, akár a korty vér szomja bennem,
A fű íze legelő ajkamon – ”

S hogy a nyilvánosság se segít; sőt.
Mert van, amit mindenkinek se lehet
Elmondani, csak az árnyak.
Még egy-két év, s kitépem, kiszakítom
Magamból mindezt, mint ősszel virágzó,
Kopasz gesztenyefa: megtelnek a szilkék,
Meg a csuprok mézzel vagy epével, más úgyse
Marad, ha kifut az üst, meglásd.

Ha jártam valaha az Egyben, nem emlékszem
Rá. Lehetett részem e dús vadon, múltba merült
Afrikám? Most evezőt húzok
A hajófenékben, hab és veríték bűzén csattog a korbács,
A flagellum ólma, üvöltés meg a dobszó, míg csatába
Rohan gályánk, döng a számárbőr:

Egy-kettő.
Egy-kettő.

A HETEDIK ÉV

Nem lesz ez jobb soha már, hiába hisszük mind a ketten; megöli
A műtét, meg a tétlenség is, mint aki nem döntötte még el, vonz-e vagy
taszít,

És mindkettőt akarja és egyiket sem; elkeserít,
Hogy megjelenítsek valakit, aki csak a képzeletében
Létezik, s csak ha hasonlítok rá, körvonalunk összerosódik, árnyékom
A pihenő Akhilleusz, míg tart vágya, ez a részeg józanság, célratörő –
Sose én kapjam meg, hanem általam az a másik,
De a csalódása utána rajtam csattan. Kilátástalan ügy.

Hát mondjam azt, harc nélkül élni nem érdemes,
S én nem azért vagyok itt, hogy most meg egy anyaistennőben higgyek,
Csak hogy a kárpótlás logikája kerekedjék felül;
Azért hát nézd meg jól, hova lépsz, de vezess?
Nem hihetem, hogy a rabtartó személye lett volna a gond,
S ha azt kicseréljük, eljő a Kánaán – micsoda maszlag.
Semmit nem hihetek, ami az embert lealacsonyítja.
S azt sem értem, mi ezen olyan érthetetlen,
Hogy folyvást ismételni kell, mint a hülyegyerekeknek,
Bizonygatni, míg végre magam se hiszem már, s akkor, de csak akkor,
Rám sütöd: tengődök, mint a szélfúttá fű meg a hosszan lobogó haj.

A holtak szigetén Péleidész elvette Helénét, el az Iszter torkolatában,
Hol a szikrázó fény mikor kifakul, senkise
Mer elaludni, menekül csónakkal, ha teheti, s úszva, ha nem.
Ötödik férj, első feleség: legszebb s legerősebb végül egymásra találtak
Abban az előidőben, mely a színeken túl, de az érinthetőn
Innen terül el; kezd a chiliai ágon.

Jártam Crisanban azon a gáton.
Eső szemerkélt, egy sor házból állt a falu, kócsagok,
Récék örködtek a csenden, a hirdetőtáblán
A Főnök s Elena képe meg a moziműsor; elmentünk hát
A kultúrpagtába s megnéztük a *Cid*-et; hokkedlikén ültünk,
Hárman; folyton elszakadt a film. Odakint fedélzetek
Úsztak a töltés felett, turisták integettek, este a csorda
A tavon át ballagott haza, verte a csánkjuk a vízport,
Szállt a szivárvány; egy öregasszony fekete kendőbe bugyolált
Kismalacot mutatott, pislogó, üdvözült marcipánt.
Fél nap múlva unokája, akinek szeplői mint széthintett rézpiculák, egy tál
Süteménnyel jött oda, s azt mondta lipovánul: nagymama
sütötte maguknak.

Nem vagyok győztes hím. A helyem a sorban
Kultúrával vívtam ki, nem erővel; s ami számodra hús,
Szobor nekem, ideál, mely lehet tucat, mégis százféleképpen
Lázít; s szentélyükben amit megjelenítesz, magával sodor.
Talán ha elmondanám neki ezt. Talán ha az újhord
Vakfoltja idején, mint a belátás,
Mely nyiladozik benne: ez vagyok.
S szemében majd a kimondatlan kérdés.
(Ha volna kedvem lakályos pokolhoz.)

MEGINT LETELT

A gondolat kirándulása, az anyag
– Szívárvány szomja, kar éhe –
Egyszer csak véget ér.
Kifullad, és utána nem marad más,
Új gyötrelmek reménye.

Megérkeztél, de nem tudod, hova.
Indulnod kell, mindegy, akarod-e.
Szakad a hó. Az idő imbolyog.
Megint letelt a kettőnk élete.

Mert újra dél és újra éjfél,
Folyton hajnal, rá alkonyat; mi pedig
Azt se tudtuk, a szerelem vajon
A szabad akarat végső bizonyítéka,
Vagy cáfolata-e? Gyülevész népség!
Ideje hazamennünk,

Hol csitul jaj, könny, szitok, nevetés,
Elpillednek az árnyak,
Örök világosságán egy unalmas
Ártéri nyári délutánnak.

MADRIGÁL

Mivel töltöm? Az időmet? Minden áll:
Aminek változnia kéne, egymást akadályozza. Csak úgy
Futnak a napok, csupa várakozás, méreggő bomló kristály –
Akár egy ígéret, egy arc, mely többet hazudott
Magánál; ami másról, többről szólt, de mit
Se tudott róla, noha tetszelgett a hatásban,
Ám szándékát ki sose teregette, s nem tartotta a vonzót
Felelősnek. Vegyünk egy példát:
L. azt akarta, hogy akarjuk őt, én pedig szót fogadtam,
Az akaratunk mégis úgy különbözött egymástól, mint x^2 az x -től.
Mindenkit sürget az egyik, egyvalakit a másik;
Az összes rovar, az egyetlen mályvát –
Nem lehet titkolózni, nem tehetünk úgy többé, mintha a végső
Előtt egybemosódna, ami ugyanabból nem ugyanannyi.

Vagy a szembesülés: hisz éltem én is, épp csak nem vettem észre,
Annyira lekötött a játék, hogy napról napra *legyek*; mert aki
Boldogságot akar, őszintén lennie kell; hogy azonban
Játszhasson, bele kell vágnia a percbé, mint a saját
Húsába szikével, mert a fájdalomtól irtózva éppen ezt
Nem meri; ha viszont mégis, akkor meg a kín
Zökkenti ki. Már a pauszra úgy került ez a terv, hogy hazugságban éljünk,
S aki ártatlan, ne foghassa fel, aki pedig felfogja, ne lehessen az.

Jogom van visszatérni. Ez itt egy szabad ország,
Hol kis hitványságok válnak durva gonosszá,
Megrokkban a segéd, felköti magát a gazda,
Ha eladósodott s a hite nem bírja tovább.
Egyetlen Tiszazug, hímpora-fosztott lepke,
Meddőláp az egész; egy merő délibáb

Hinnem, hogy kellek, miközben a vonatfűtty,
A motorvonat dudája már harsog a kanyarban.

Szabad akaratra programozott automata vagyok-e
A lélekmorzsolóban? Mit tudsz mondani erről,
Aki bennem hallgatsz hátul, a másokra hol túl-
Érzékeny, hol meg vak és süket én
Mögött, túl a kredencen, melyben magamat tartom?
Vagy szerződttetett bohóc, aki nem kérdezgetheti folyton,
Jól csetlik-botlik-e; csak a gang meg az ecetfa
Tanúja küzdelmének, meg a lichthófban egy pitbull,
Mely vonyít éjjel-nappal, míg a gazdája ül,
S befőttesüveggel se lehet agyonütni.

FELNŐTTKOR

A nyelv pulzusát keresem meg-megállva –
De megint eltűnt – ; a szavak
Lüktetését, egy titkos szív ütemét,
Mely az erek folyóin eljut mindenhova.
A használat keltette sajátfrekvenciát, hogy mindannyian
Pályájukon keringjenek, s e héjakból egyre nagyobb
Világtojások keljenek ki, szétpattanó buborék mélyén
Újabb: babasírás, gőgicse, pitypang... Az irányt
Ne kérdezd; nem vagyok errefelé ismerős, sem idevalósi;
Kezdő denevér, fejjel a falnak: mifelénk ezt hívják tanulásnak.

”Ha volt is álmom egykor, bús tulok,
Hogy létembe nem belepistulok,
Hanem győzőm majd keccsel és irammal,
S nem zárvány, de szivárvány lesz a dalban –
E záp láttán akkor is visszahőköl
Lelkem, a vad, mely kezdené előlről,
Csak jutna már akár kettőről egyre,
Mohamed hágjon bár a Gellérthegyre!
Nem mondhatnám, hogy művem kész s forog,
Én meg alkotóházban fásulok:
Mert férc lőn zsarnokom, kit pudva rág,
S e fásult fát, a fejsze majd kivág – “

Lüktet ez is; de nem *úgy*. Aki érti, hallgassa el; aki hallja,
Ne adja tovább; a jelentést, amitől
Megszólalnak az aszályban néma csalogányok,
Medret vet a víz, elmarad
Az elkerülhetetlen telefon; lobbót a papír, s milyen keserű a füstje!
Ami ott bújkál nyelvbötlésainkban,

Előbb a távolságnál, mi rámutatott s szó között feszül;
Az erőteret – milyen fehér lesz arcod! –, mikor úgy
Zuhan ránk, mint a csapda, s többé el nem ereszt.

HAJNAL AZ ÁGYBAN

Köhögsz álmodban. Másik oldalamba
Fordulok át. Karod homlokodon.
Élünk még. Semmi nem természetes.
És éjszakánként mennyi alkalom,
Hogy átgondoljam, mért és mit nem értek.

Az ember azért lesz szerelmes, mert kettesben akar maradni,
És mert elhiszi, önmaga becsapása fenntartható egy életen át.
De persze sose voltunk ebben a házasságban ketten:
Előbb az orvosok, akik iránt bizalommal kellett viseltetnem,
mért úgy diktálta a kényszer,
A hangzatos érvek, a megvitathatatlan, a kizsákmányolás,
hisz irigységből fogadtam hűséget,
Csak hogy ne lehess másé, te viszont mert folytatódni akartál;
Aztán a kicsik, végül az Isten; kész átjáróház, soha ketten az ágyban.
Még kérded, mit titkolok? Sosem akartunk egyet, noha egyfele húztunk,
Mintha lett volna közös cél, holott csak a remény volt. Most pedig?
Ne intézz azzal el, hogy elkényeztetett
Vadóc vagyok, akinek mindene megvolt, azért nem bír örülni
A tökéletesnek, mely minden világok
Legjobbika; nem tesz jót a túlságos belenyugvás,
A lázadás ellenben hasznos és célszerű. És nem is jó, s nem is mindenkinek –
Ez csak a maszlag, amivel etetnek, hogy elbátortalanodj, elhidd:
egyedül vagy,
Meg se próbáld, ne merj, ne tiltakozz, és egyáltalán: elég, ha fizetsz,
hogy a nagy
Elosztórendszereket fenntartsd, mert ők az evolúció legvégső
Értelme, hozadéka, a léten a hab, s alattuk keserű, fekete zagy csupán
A forrongó ember.

A prostitúció mára egészen beleette
Magát mindennapjainkba. Üveges szemmel bámuljuk a lányok-
Asszonyokat, akik meztelen fotózást, bártáncot, telefon-
Szolgálatot, külföldi urak szórakoztatását vállalták, csak hogy a *tandíjat*
Befizessék, három gyereküknek *kenyeret* vigyenek, teljesen *erényes*
Céllal, s a tanulság is folyton ugyanaz: nem bűn, amit más is csinál,
csak ki ne derüljön,
Mert a világ már csak ilyen: kifoszt, hogy önmagad eladni kényszerülj,
utána meg
Arra hivatkozik, mindezt te akartad; fejedbe veri az önfeladás fortélyait –
Ha nem érintenek, semmi se történt; tisztesség, nem kizsákmányolás,
Hogy milliók kívánnak, árfolyamod bölcs mérlegeléséből hasznod lesz
neked is,
S különben is, ne rúgkapálj, hamarabb szabadulsz.

Talán nincs erkölcs, csak mérlegelés,
A tett kihívását mely elfogadja,
Vagy minden cinkosságot megtagad,
S a rúd rájár, mert élni elfelejt.
Ami képességeire bontja le az embert,
S csak a hasznosat fogadja belőle el, a többbit elutasítja,
Arra azt mondom: finnyás dögevő, pusztuljon éhen –
De a dolgok meghaladnak. Nem stimmel semmi sem.

Teremni jöttél te, dönteni én,
Hogy kell-e az egész s milyen feltételekkel.
Arcátlan gőgöm a teremtés igazi mása.
Én – én vagyok, s bennem a legbelső kételkedik az adottban,
Mely csak kérkedik vele, hogy a lehető legjobb bika,
Hisz a győztes azt hazudik, amit akar;
S noha szövetségessé tett a közös sors, más a feladatunk.
Egyedül egyikünk se bírt önmaga lenni, míg kettesben akár
Több is: s most, hogy öregsünk,

Kiderül: elvertem mindent, aki voltam, a játékos mímelte csak, hogy él,
Mindene volt a szenvedély, hogy értsen s ezáltal kihúzza
Magát a megértett érvénye alól. Az életet védted, én meg az álmot.
Amíg szavakban ki nem szolgáltatja magát az ember, nem történt
semmi jóvátehetően;
Titkos rab, akit fogvatartója se ismer, rejtőzöl évtizedig, ám egy nap
Eleged lesz, felkelsz, elárulod, ki vagy, ők pedig
Csókulccsal kinyitják a szíved és megnézik, kiket bújtatsz.

Már nem ébredek fel éjjelente. Vagy talán el se alszom. Se az alattunk
lakó vénasszony üvöltő
Tévéjére (egy fess gorilla karolta fel a festményeiért, s ha olykor
elhallgat a műsor, másnap Szalkayné
Eszelős vigyorral kacsázik a gangon, kezében bödön szemét, zilált
Ősz haja leng, boldogan kancsalít, meséli fűnek-fának,
Hogy jobb ízű a szerelem vénen, mint hajdan uracskájával, aki
vasárnaponta

A pultra elébe kidöntött egy zacskónyi srófot és anyát,
S ő, Hamupipőke, boldogan), sem a rémálmokra. Úgy kínlódom, hogy alhass.
Mára a hold túl a Hármashatárhegyen ment le, negyed hétkor, mint
ragyogó lámpa,

Jobbra a templom tornyától, teljesen valószínűtlenül.
Kapcsolatokat építesz te s szakítok meg én; nem lehet
Tisztább és jobb, ami kizárólagosságba taszít; ezért
Az esendőség jelképe vagy csupán, én pedig
Másban hittem, nem a tényben, s ez erőm
Volt, ámde oda. Nézd, a derengés
Átleng a szobán; odakint lassan zöldül,
Kékül az ég.

BIRSALMA-ILLAT

Ahogy neve korsaja annak a tárgynak,
Melynek vonatkozása az emléke bennem, úgy
Értelmezője tudatom önmagamnak,
Akit – testet – nevem azonosít.

Ez eddig egyszeregy. Ha mégsem, magadra vess.
Nem léphetsz kétszer semmi jelfolyamba:
Birsalma-illat száll, oktondinak
Megkésett emlékeztető.

FÜSTÖLGŐ PISZTOLY

Nem kértem senkit, hogy ebbe a moziba behozzon, ámde
Az ott már én vagyok háromévesen: páfrányok alatt zokogok az erdőszélen,
Otthagya a busz, büntet az óvónéni, mert elvesztem a csoporttól.
Őt: fulladozok a sötét pajtában, ahova bezártál, mert ellenálltam;
Dagadtra bőgöm a szemem, néz a tehén mélán. Hét: Budaörsön, a reptér
Széle felé futok az életemért, mögöttünk kétfedelű berreg, a pilóta
Hajt le a torzs gyepről, játszik mivelünk.

Hogy férfinak lenni milyen, egyetlen nő se tudja, mégis
Ők szülnék minket abból a reményből, hogy ez nekünk is pláne
Lesz. De miért ugrott a cowboy a kaktuszok közé?
Mert kezdetben jó ötletnek látszott? A kapocs ha összeköt is veled,
Akkor se vagyok nő s ugyanazt nem ugyanúgy élem.
Te babázni akartál, én azonban nem akartam egy életen át a babád lenni.
De csak az számított,
Amit te léptél. Hol a bizonyíték?

A férfi egész nemisége kétségbeesett kísérlet arra,
Hogy születése elé visszatérjen, megszüntetve az
Elszakadást: ne hagyj egyedül. Hogy az egészet
Visszacsinálja. Mert ki akarta ezt. Anyák,
Emlékezzetek erre.

LIMBUSON

1.

Előbb az arcvonások. Itt a földben
Se idő, se szükség egyéniségre.
Köt az egyenlőség parancsa végre
Testvért és szabadot. Márka fölöttem

Az ég, sötét, nehéz, hideg. Nem fázom
Soha. Nem félek. Szűk se. Itt igaz
Minden. A deszkák megrogynak a gaz
Alatt. Örökké nedves a kabátom.

Lassan tűnök tova, akár egy álom,
Mit megteremtett a nagy lehetetlen.
Szellemvoltageból híg sárrá lehettem,
A visszautat míg csak megtalálom.

2.

Szabad lettem. Meghatározhatatlan.
Hálát nem vár, hogy dolgomat teszem.
Magányom megszokásból pusztít el
Az alkotásnak szentelt pillanatban.

E földalatti lombok levegőjét,
Gyökérször-milliók belélegeznek.
Akár a táncnak, végemben a kezdet.
Nehézkedésem tovalebegő lét.

Mi fent hitvány tuják és orgonák
Kopasz raja, az lent a végtelen.
Ami időtlen, egyben tértelen,
S én bóbitaként vágok rajta át.

3.

A hólé majd elmossa puffadásom.
Ahogy láng mosdatja lábos vasát,
Az áttűnések kurta korszakát
– Tavaszban őszt – magamban megtalálom.

Ha számláltál volna akár csak egyszer
Augusztusban záporzó csillagot
Velem a vérpadon, most támaszod
Lennék; nem béklyózna se félsz, se kegyyszer.

Mi volt vonásaimnak báli rendje,
Helyébe lépett férgek karneválja.
Épül belőlem csend száztornyú vára.
Üveggarádics, ismeretlen mennybe.

4.

Hic iacet. Bátyja mellett, nagyszülőkkel
Egy gödörben. Mint akit belelőttek.
Kopott kőoszlop dől vállal a földnek.
A többivel feltámadáskor fölkel

Majd. Addig ráér. Nincsen indulása
A két keresztnek sem. A koszorúk
Fonnyadnak mostanára. Háborút
Ígér az ég színe. Béke porodra,

Mely vérből vétetett. Nyomod a deszkát
Hanyatt, kezekben fagyott feszület.
S mint elzárt vízesés a mély felett,
Mormolom búcsúzóul: *requiescat*.

FÉNY UTCA

Hozzák a pontyokat. Két férfi tolja a targoncát, cigarettázik az egyik,
kék a pufajka
Rajta, a halak halma zölden púposul: egymást nyomják, tátva a szájuk,
a legalsó
Réteg moccanni se bír. A 036-os pénzszállító kocsí elfoglalta a járdát,
Vár a fegyveres őrré, aki fémkasznival a kezében a bankból
Közeleg; ezt az akadályt kell kikerülniük, s akkor az egyik hal
Megcsúszik a síkos dombon, lezuhan, csapkod a porban; a többi
Távolodik, fut a targoncával a hentes liftje felé.

Látsz idefentről? Az öregek
Jönnek seregestül, szatyor a kezükben,
Szívükben emlék, lelkük mélyéből ráncuk szakadékaiba
Alvad a gond; húzzák kiskocsijuk, s már alkudoznak
Motyogva magukban, az életrealitás mai vizsgája előtt.

És Mózi kétszer három tojásból rántottát rendel telefonján, sajttal és virslivel
Húsz perc múlva a fülbevalósnak, közben méri a szőlőt, kesztyűben
váltja a pénzt.

A szép virágáruslány szeme kagylóhéj, rideg és törékeny
Máma, akár az őszi virágok. Paprikaárus-pár barátkozik boldog-
boldogtalannal
A lángossütőnél, száll a fokhagymaszag, verebek marakodnak
A saszlán a pulat alatt; és Gabi üvegnyakláncot árul a kávézóban, majd
ebéd után
Elindul a kemoterápiára.

„– Filézzé ki, legyen szíves!” A hentesfiú bólint, kése sebesen
Szalad a csirkecombon, fejtí a bőrt, egy-egy csontot az asztalra kitesz;
a hentesleány
Pedig Londonba vágyik; „– Hús deka tétit, szeletelve, a hölgynek!”

Harangoznak. Lépésben araszol a busz odalent – füst, pulykaaprólék,
birkavelő.

Mint zöldpettyes bögre, őrzöm az űrt, amit hagytál.
Tetszettél szégyentelenül, s elgyöngült akarattal
Vágyódtam látszani valóságod Sport-szeletében. Nézd,
A virágáruslány ma kialvatlan, szeme karikás,
Nem húzta ki ritkás szemöldökét, a frufruja vizes áramszedő,
Füle szétáll.

Pár perc az egész. Dél van. Nem torpannak az autók.
A ponty már alig él.
Vergődik, farkával nagyokat csap, dermed a járdán,
A Lövőház utca kövén.

EGY KIS MATRÓZSAPKÁSNAK

(Az úgynevezett
Kisebb tragédiák – a játszma dől;
Nincs hosszú "ő" a gépen; Hannibált
Én is nyugatra küldtem. Te, aki
Onnan jobban látod, mi mivel jár,
Segíts, most és megszületésem
óráján.)

A történelmi ember
Nem tehet úgy, mintha nem lett volna ott
Mindvégig, mindenütt, mindenkivel.
És nem mint szemtanú, hanem alany.

"Belévetett": szegény ágrólszakadt.

Mindent bocsáss meg. Mindent megbocsátok.

PLINIUS UTOLSÓ LEVELE

Felperzsel minket a láva. Igazad van, ésszerűségből
Költöztünk ide, hol a lankák
Oly édesbús-szelíden futnak le a partra,
Szőlőim dús gerezdet hoznak a tőkén,
S Róma köztársaság lett, de milyen áron?
Császár vezeti; elfolynak a közpénzek, mindegy, a zöld vagy a kék párt
Megvehetőbb épp – fogadunk, veszünk, szavazunk.

Az embert a körülményei teremtik, azok is törlik el.
Hogy őszinte legyek, sosem értettem Catilinát.
Aki hatalomra tör, minek udvarol a népnek?
Hisz a népfenség nyilvánvaló ürügy, oly megfoghatatlan,
S mint Marcellus rossz komédiáinak, előre tudni a végét.
Az egész csak kevesek mesterkedése, akik igazgatják
Ezt a vállalkozást, mely azonban csőd a kisembernek –
Bárkire esküdjön is, a pénze ahhoz vándorol.
S meddig tart a káprázat? Míg a polgár az urna elé járul, mert beveszi,
Hogy nincs kiút, csak a Sullák meg Augustusok
Közt választhat. Ugyanakkor ha a voksáért pénzt kér,
Részt a haszonból, amiért a közös boltot segít fönntartani,
Annyi járna vissza, amennyi kárt a mindenkori szenátus
Egy ciklus alatt okoz neki. Ezt a legcélszerűbb volna
A szenátorok vagyonaiból kifizetni, s ott vannak még
Az oligarchák, mindenki, aki keres ezen a mi hitvány kis
Világbirodalmunkon. – Félek, a rendszer fennmaradása a tét. –
De mi lesz, ha a plebs egy nap távol marad; ha feláll, s kettéválík
Állam és társadalom?

Koromsötét a nappal, lángoló madarak hullnak az égből,
Fasorok száguldnak felénk, égnek az allék; a lökeshullám
Mindjárt ránk teríti a házat. Ég áldjon, Aeliusom: az írás megszokása
Most véget ér.

ŐSZ UTÁN

A fenyvesek mint nedves medveszőr
Merednek égne a kék szürkületben.
Távoztában világosul a fény:
Emitt mélyül, amott hegyekre lebben.
Oly könnyű és hideg, akár az ágak,
Ha ruhájuk levették. Zúzmarás
Sárga levélszoknyájuk földre hullva.
Megkoplalt pillanat. Kihűlt varázs.
A buszmegállóban egy kis barát-
Cinke hever a járdán, tolla leng
Sutácskán, drapp s fehérörves haránt,
Sipkája szén; a fagy fűrésze zeng-
Jajong fölötte gyermeksiratót,
Mintha időnk a Szent András törés-
Vonalra ért volna, akár a hold
Fölénk, s kezdődhetne a rettegés,
Hogy amink van, most sarkából kifordul
E veszteség miatt. A nyír pereg.
Mi érdemsze volt, ma mind pilinkél,
S a szél csergő avarban hempereg.

Langyos teát iszom a hópalackból.
Tegnapelőtt főztem. Csüggedt idők.
A szív ilyentájt már télire vackol,
S alszik kikeletig. Dióverők
Járják odahaza a rőt fasort,
Begyűjteni a nyárutó javát.
Lányok vigyázzák a bogrács tüzét,
Nevetésük vérforraló zsarát.
Csend horgonyoz a Duna fövenyén.

A tar füzes gyökere egyre ráng,
Hiányzunk-e a tájból, te meg én,
Vagy levetett, mint ártér a csalánt?
Van-e valahol otthonunk, vagy ő
Az erősebb, s merő önáltatás
Hinnünk, hogy benne épp? A télelő
Végzett az őszutóval, nem vitás.
S reggelre kelve gőzölög a tó,
Hattyúcsapat húz lomhán a magasban,
Szárnyuk nehéz suhogása a hó,
Mely a tölgyesre zuhog szakadatlan.

KÉT PART KÖZT

Akkor is most. Mi volt, ma visszatér,
S mert van, el sose múlt; szupernovák
Játszhatnak betlehemi csillagot,
A lényeg kettőssége a közönség;
A szereplők folyton ugyanazok,
A rítus is: csalás és torlatás;
Izzó vasnak hideg zuhany; szilárd
Léptet elnyelő láb; az ingóványból
Szigetnyi száraz, előbukkanó.
S az átértek, kik mindezt meghaladták –
Ki élteben már, ki a túlsó parton,
Melynek ködéből jó ránk a kilátás.

De mindez csak tünet. Létszerkezetben
Kifejezve, kettős a mélyok is,
Időnkőről mely tehet, az elemi,
Jövőnek hívott férfikín, meg a
Befogadó múlt, melybe átzubog.
Ez aztán újra megszűli amazt,
És vágyuk, megkettőzve önemésztő,
Vándorcirkuszunk forgószínpada;
Tükörvilág, hol most az akkor is,
S ki a két part közt a folyón rekedt,
A nemfolyón, próbálja megfigyelni,
Amit innen vagy onnan nem lehet.

FRICSKA

Nem a tagadhatatlan elmagányosodás, nem a vereség
Megunthatatlan élménye – hadjárat
Magam ellen, diadal diadalra, a „jó tetejébe is jót várj”
Zamata; ön-felszámolás. Mire a csődbiztos
Ideér, találja hűlt helyét
Lopott holminak, lelket cicomázó
Sallagnak; csak egy kopár, felperzselt
Kör jelezze:
Elkésett.

SZIKÁR ALÁZAT

Megállsz és szembefordulsz. Nem harapsz.
Megöl, mert ez a dolga. Nincs harag.
A póz, a héj, a kéreg, a salak
Hadd málljon.

Mint Péter fordult Róma kapujából,
És Pál hajtotta tőkére fejét. Szófogadás
Folytatnunk, mit egy másik élet, valahol,
Abbahagyott?

Megmártózni abban a belső tűzben,
Kipróbálni, hogy főnix vagyok-e,
Átkelni, fájdalom, sötéteden
Még félek.

De Bábel sem fogad be, sőt kilök.
S mint tehetetlen tömjén füstölök.
Ha volna bennem mirrha és arany?
Remény,

Hogy szolgáltam, ha tudtommal nem is;
Ha léha létem mint királytövis
Döfné át súlyod, sebzett értelem –
Sújts hát. De légy velem.

EGY PARTI SAKK

Tessék, te jössz. E tágas síkon ott
A létezés minden homálya. Válassz.
És hagyd a kifogást. Természetes:
Ebben a játszmában kérdés a válasz.

A bábukat tetszés szerint. Fonák
És szín is egy. Ne ronts, ne katapultálj
A félelemben, semmit meg nem old.
Légy okosabb, mint vagy. Ha még erényed

Sem ismered, honnan tudnád hibáid?
Micsoda tetves, ócska kupleráj.
Ha egyszer ráunsz, hívj fel, itt a számom.

A SZAVAK KITARTOTTAK

Mikor a tömeg eltaposott, átfutott rajtam: végre vége
A sok szemfényvesztésnek és idétlenkedésnek.
Aztán megkönnyebbülve felálltam, pantallóm leporoltam,
Továbbálltam a mélyülő estben, lampionok távolodó
Fényei közt. Ámulat volt élni, meghalni, tündelevény-tánc;
S hogy a szavak kitartottak, azon is túl.

III.

LE ÉS TOVÁBB

GWEN JOHN

Ó, hogy
Szerette ezt az embert! Kétezer
Levelet írt neki az újdonat
Királyság nyelvén, úgy dadogta el:
Hol Gaius az, ő Gaia lesz, a Föld!

S kívánt ő is téged, vénen, mohón,
Ahogy a tűzvész füstöt fuldokolva
Beront és felborít, a műterem
Padlóján rád borul s bömbölve szaggat.
Modellt álltál neki: a pénztelen
Tesz így. Ám te gazdaggá tetted őt,
Mert adtál számolatlan kincseidből.
Rohanvást küldött érted, hárfacombú,
Ha izgalmában tölgyként reszketett,
S egy más modell előtt ölébe vont,
Majd felizzítva téged, mintafát
Ragadott, kettőtökre hagyva a
Befejezést. A bronz izgatta már.
S te annyit írtál furcsa félmosollyal
Neki, hogy későn ébresztett magadra,
De semmit nem bánsz, amit ő akar.

Kinek a márban megvillan a még,
A csonkaság a kezdet, nem a vég,
És játszótér a kiteljesedés,
Mert akkora, melyet ütött, a rés
A tér falán, s most részeg angyalok
Sereglenek oda, és ki-be jár
Örvendező és kissé tétova

Haduk, hogy megszűnt minden szemhatár;
S szoborrá haltak, mind feltámadunk
Márványba, szóba, ércbe, dalba fogva –
A mátkaság többé már nem vigasztalt.
A hős mint áldozat. Ez volt neked.

Mi jó a rothadásban? Mért szeretnéd?
A cefrebűz, a must, az erjedő
Tavasz megannyi méltó tévedése,
Miért kínozna kallódó zamat,
Hol eltűnik szellemből az anyag?

Tűrted húsa falánk hóbortjait.
Tizenhat évig ostromoltad őt,
Ki menekült előled, nyugtot és
Hatalmi szóval feledést remélt,
S hogy rád unt, arra fogta: már heved
Szétette, porló káposztásfazék.
Követte eszelősen, mint az árny.
Sövénye tövén töltött éjszakáid
Nevette más, szégyellte ő. Holott
Csak az elillanót szenvedted így.

A Notre Dame-ba vázlatfüzetet
Vittél magaddal, míg imádkozott.
A hátsó padból készült skicceid
Kevesen értették, de nem zavart.
Így teltek a vasárnapok, hetek,
Eszteendő, végig társas egymagadban,
S tizenhat év után, mikor kihűlt,
S a maszkja mint egy rém, gipsz Istené,
Azt mondtad: *végre*. Most következel!
Felszabadultál! Nem köt semmi sem!

Vidékre költöztél, de csakhamar
Macskáid rabja lettél, csak ne kelljen
Kimozdulni, meghódolni a szépnek,
Bejárni a világot, számot vetni
A tévhittel, mely meghatározott.
Mindenkit szerettél, míg hallgatott.

Árral szemben. Hát tudtad, mire kell
Magányod? Nyúlni lénytől nem zavartan,
Csak egyetlen érintésre ügyelve,
Mely belülről nővel. Érelt a csend,
Az érett lélek édes rémuralma:
Bizonytalan és vaksi félhomály,
Mely vattacukra csömörével is
Terelt a köd, a fellegek fölé.
E belső tudta jól, mi kell neked,
Míg festettél halvány, majd tört színekkel.
S elfogadott, mint annyi végletet.

Beszélni vágytál, tartozni akár
Élőhöz is, csak hallgassa kezed
Járását! Stigmád volt e néma kín.
Felelni szólítatlan, írni semmit,
Majd megtanulván, a tollat letenni...
Hullámverésben élted egyszerű
Vágyaid. Véget ért az is hamar.
S most olvaslak, s a krétán túli ember
Átinteget dőlt kézírásodon,
Zokog, nevet, és itt van legbelül.

AKARTUK EZT A LUTRIT

Sajnálom, hogy hangosan gondolkodtam.
Sajnálom, hogy sajnálom. Gondolkoztam
Rajta, és röstellem: így beléd estem,
Mint egy kaszába, légybe a levesben –
Miket beszélek – ó, hiszen tudod.
Te túléled. Én belepusztulok.

A kettő bennem hol vonz, hol taszít,
Sáncol, pörög, sarkít és változik?
Holnapra próbáljak meg talpra állni?
Holnaptól úgyis kezdhetsz egybelátni?
Nem érdemlem meg a kíváncsiságod.
Ja, és gyűjtöm a töltőtollakat.

Keresem a viszonyítási pontot,
A Bergman-filmeket,
Hátha elárulják, régi dalok,
Milyenek az itteni emberek.
Ne nézz. Pillád ne simogassa arcom.
És ne lásd, milyen szétesett.

Ne jöjj közel. Ne láss ilyen hasadtan.
Hadd hidd: ki voltam, leszek, mert vagyok.
Egyszerű minden, épp csak bonyolult.
S még nem igaz attól, hogy nem hagyod.
Álom a tervrajz, mely hozzád terelt,
Élettől életig? Honnan tudod,
Hogy én voltam az igazi? De hát
Akartuk ezt a lutrit mind a ketten,
Ezért születnél. És ezért születtem.

A NYÁRI BÁL

Ha lennél hideg kődarab,
Melyet egy csillag fénye
Mosdat fehérre s égre rak,
Mint befutóra, tétre,

S én senyvedő, fás yucca-szár
Izzófehér szemérme –
Is csak a szenvedély marad,
Az elhamvasztó végre:

Szikla, halott; s élettelen
Kóró, keringnénk ketten
Álmaim bálterme ölen,
A holdas rémületben.

PATT

I.

A dér megült a fákon; halasi
Csipke borul a tájra. Mint aki
Álmában részeg, holtan imbolyog
A szél.

Én nem szeretek élni; inkább csak becsületből
Csinálom az egészet; a ragaszkodás
Nem vezet sehová – a vágyott úgyis elhagy.
Nem-vágyni, megtagadni nem futja erőmből, de
Az uszályába se tudhat; s a szép
A vigasztalás egy neme számomra, nem a test
Nyersanyaga, amit falni-üríteni kell; és zavarba hoznak
Ösztöneim, mert nem értem, olykor ki vagyok, s a meghasonlás
Édesbús örömét sem.

Úgy emlékszem, nem akartam idejönni. Angyalka-koromban
Elvoltam a sarokban, építőkockáimmal a pokrócon; útravalónak
Azt kaptam, játékaim lehozhatom, leránthatom az egész
Hóbelevancot, ha elérem; s a cserepeken ha szétnézek, a romokon, mi
körülvesz,
Mondjam: a tiétek is, ami szétment rapityára; nosza, játsszunk?

A képzelet, a lappangó lét minősített esete
Nem úgy valódi, hogy egyben lehetséges is, átcsapni kész
Szikra a pólusokon; inkább mint térerő; a mező
Munkája gyanánt, amiből még
Bármi lehet, de az ellentéte is: szövő liliom, madara az égnek.
Az ellentétek előtt: a gondoskodás, a megtestesülés
Zónájában. Hol formát ölt a szó. És aztán eltévedtem.

II.

Hibát és lényegét másban keresni szimpla
Tévedés volt, noha senki nem szólt előre,
De ha mégis, semmibe vettem; nem is
Értettem, mit akar, kedvem
Szegni csupán, vagy többet. S a következőben.

Mert nincs következő. Ugyanaz folyton a lényeg,
Csak mi alakulunk tovább. Ha tudnánk állandók maradni,
Szemlélnénk; így is alakot vált csupán
Kedvünkért, s már ezzel megbolondít. Kimondom hát:

Mint egy leányanyát
Kereslek, annyi bűnöm színhelyét,
Hová a tettes önként visszatér,
Hogy önmagát ártatlanul kilesse
Abban a szörnyű, végső pillanatban.
Bármi is a neved,
Olykor, félőrülden a vágtyól, az internetet
Járom, telefonkönyveket bújok, hátha
Felbukkan egy szál, mely hozzád vezet.
Mi mindent képvisel
Egy ember, akit nem is ismerünk!
Lejárt szavatosságú, zárt szerelmek,
Bádog alatt. Mert nincs következő.

Ha látó voltam, ám szemem világát
Vetted, ne gyere azzal, hogy rajta, találjak vissza
Hozzád. Én, szolga? Nem.
Talán csak annyi: jobb volt hinni benned,
Mint felmérni, hogy másé lett figyelmed,
S adósom vagy, kin be nem hajthatom,

Mit önként adtam, száz ajándokom.
Mit tudsz rólam, hogy sértegetni mersz?
Ismersz talán, hogy semmibe veszel?
Nyíló virág vagy-e, hitvese
Nászi szeleknek?

LELET

Mert sok mindenben oly mások vagyunk,
Mint a sár meg a vér. Nekem trauma a test,
Te viszont nőnél a Nap fele más testek
Élvezetében; átélni hajt, ami engem tudni,
Csakhogy a gömb kupoláján bent araszolsz,
Míg én odakünn: ez a párhuzamos kényszer köt, magerőnk.
A boldogságod engem árul el, görcsöm azonban
Unalmassá tesz, rossz szeretőt, aki mellett
Elapácásodsz; mégsem tehetünk semmit. A menny
Dinnyesárga selymén beretva-nyomok.

SZABÁLYTALAN (PISZE) SZONETT

A gondolatból szó lesz, tett belőle,
Szokás a tettből, jellem a szokásból.
Nincs mentség arra, ami meg se történt,
Csak képzeletben folyton, ám ruhástól...
Nem tudom, mire jók a szép szavak,
S kik játékosak, miért játszanak,
Mert a ponty se örül, mikor a tóból
Felvetődik, fulladva darakórtól!
Csak annyit tudok: kellene a béke,
De bicskám rég beletört az egészbe:
Sorsunk előtör, rombol és tarol.
Te benne vagy. Én mindenütt sehol.

MIT TUDSZ TE ERRŐL

Persze ha téged kérdeznék, aki az igazi halott vagy,
Másféle választ kapnék. Ám ne mondd,
Hogy az akkor volt, most meg a most van;
Te boldog voltál – hová mehettem volna?
Bennem nem száll az idő, minden pillanat itt van,
Ami múlt és lesz; a jelen tartalma éppen ennyi.
Igaz, nem a te utad adták ki, te a győztesre fogadtál –
Miért is volna okom feledni, nem igaz?
Csakhogy épp rosszat kívánni vagyok képtelen. Próbáltam már.

Mi mindent kézbe nem vesz, aki egyről kettőre szeretne jutni,
De nem múlik a szélcsend – nem rajta múlik semmi,
S épp ez teszi tönkre, a rozsda! Ó jaj, mit tudsz te erről,
Boldog vak, ki a fényben jár, s nem tud az árnyról.

ÍGY VAN EZ

Ahogy a dolgok állnak, mi mást mondhatnék erről?
Idővel fontosabbá vált ajándéknál az ígéret.
A játék ártatlan, nem a beteljesülés. Rómában élj,
Mint a rómaiak – én megtagadtam ezt; ő pedig
Kifésülte a hajából a sót, idegen létet,
Elömlött rajta egy mindentudó
És félszeg félmosoly gúnyos varázsa,
Cáfolatért kiáltott minden mozdulatában,
Hogy kétértelmű és érinthetetlen,
Keskeny csípejű, hollótus-hajú
Fehérnemű-reklám a jég szekrényem
Tikkadt és boldog oldalán...

Ne csodáld, Svétakétu, ha nem találom a helyem.
Nem elidegenedtem,
Csak sose voltam úgy idevalósi, ahogy ő,
Akiben képpé vált a lényeg, nem szavakká.
Nem kétséges, melyikünk él inkább: aki változatlan,
S éjjel-nappal egy alvajáró biztonsága vezérli.

MÁSRÉSZT A KEDVES ZSÚRFIÚ

Hogyan közelítsem, akinek látsz,
És aki lettem? Kóbor éji vad,
Ki összerezzen, ha némán felette
Szétnyílik álma, mint régi mozik
Mennyezete, s a nappal új kalap
Az égen s egy pofontól lerepül
Megint; másrészt a kedves zsúrfiú,
A szopott gombóc, kiről nem virít,
Hogy jómodora mögött kénköves
Kínok rágják (száműzetés, magány,
A testi éh), kudarc hátán kudarc,
S évekbe tellett ezt kimondani,
S távolságba; és akkor még a harc,
Hogy minden összeálljon, mint beton köt,
Melyen hasad az arc, s csillámpor is
Jusson rá bőven.

De hát ha ez a test jutott nekem,
És ez a szomj és ez a lehetetlen,
Amikkel küszködök! Keselyűraj,
Mely összecsap: a háj; a serdülők
Megannyi réme, minden csúnyaság
És minden szépség; mint a korhadó
Fát lepi zuzmó, az anyajegyek;
S egy megviselt arc minden rezzenése,
Mely kis hazugságait leplezi.
Hol a megoldásom, ha nem tebenned,
Aki kíváncsi vagy rám s elfogadsz;
Ha felfalnálak, még segítesz is,
S aki kibírtad önnön hú szerelmed?

ÉH ÉS SZOMJ

Becézz! Éhes vagyok rád,
Ahogy a farkas éhes,
Ha oson esztenán át
Mekegő kedveséhez.
Reszket pásztoraidtól,
Véknyában ólmot érez –
Ínyed míg fölharapja,
Félelmében élélvez.

Az elme lángja pattog
Szikrázó őrtüzekben,
Mikor az árnyba bújva
Egymásnak ugrunk ketten.
Miféle rítus tép szét
A véres áldozatban?
Támassz föl fürge kézzel!
Rakj össze. Forr a katlan.

Járom a nagyvilágot,
Hurcollak, gödölyémet,
Termésköved hasamban,
Retinámon a képed.
Epedek szomjan érted!
Vágyam hajt, mint patakra!
Repedek szét, nem érted?
Fogadj és fojts magadba.

BUBORÉKOK

Hallod? A törbeesett nyúl
Kerek erdőn kinteli májjog;
Vele ráng a hurokban az égbolt,
Vele rí a bozót meg a vályog,
De a száanalom egyre hiába.
Hol késlekedik, ki eloldja?
Tetemét ha a róka kikezdi,
A kutyáknak a holdba dalolja.

Ugyanígy torpan a darázs is:
Ront fejjel ablaküvegnek.
Viszi messzire busz, diridongót,
S a csapást várja, a kegyelmet,
Ha megálló, eljön a végső.
De nem ért semmit – kicsi gyermek,
Puha szándékú, kit a csapda
Befogott, szétzúz, ki nem enged.

Az üvegbörtön: csuda vágyak
– Noha áttetsző – fala vérez.
Csupa szép szándék, csupa látszat –
Se hamis, se igaz, se elég ez!
Zsinegen rángok. Te a tettek
Mezején várod, mire végzem,
S mire szét pattan buborékom,
Velem együtt tűnt el a végem.

IN TENEBRIS

Lehet az én a változó is: ér-e
A folyton annyit, hogy ruhád levéve
Felöltsd a kegyetlen őszinteséget,
Pillantásod ha felmér és eléget?

El tudsz-e úgy törölni, hogy nyomom se
Lelje szemérem, szégyen, sem szerencse?
Megvan-e hozzá a titkolt hatalmad,
Mint a cirógatásnak, mint a dalnak,

Létből máslettbe hogy átszenderítsen,
Ha rájövök, nincset vettem a kincsen?
Zuhanásomba csimpaszkodva kérek:

Ne hallgass rám! Add fel minden reményed!
Csitíts el. Vonj magadba. Add a csendet,
Mely szavakat terem és önfegyelmet.

*

Ahogy pózom adom fel – görcseim
Elhagyva ott maradok céltalan,
És nem tudom, mihez kezdjek, ha van
Még, aki kezdjen, mint pilléreim

Híd épül, vonz limányt, ám fényre tör –,
Úgy szeretnék veled találni jobbra

Magamnál, önmagamban. Mint a kobra,
Kit bőre elvesztése meggyötör.

Nem tudhatom, lényed hogyan fogad,
Ha eléállok, újból ismeretlen:
A másnak örül-e, szétzúzva bennem

Az önbizalmat, húst két téglá közt?
Vagy annak, hogy eltűnt az unt, a gyáva,
S így is, úgy is csak nekem fáj halála?

*

Te bennünk lakozó, az árvaságot
Úgy használod rajtunk, mint kalapácsot,
S vésőd, a szív a kétely meredélyét,
Ajkunk zugába jegyzi szenvedélyét.

Magadhoz húztál. Társakra ítéltél.
Világod, melyet rajtunk elkövettél,
Úgy fogad be, mint garatba esettet,
Kit megőrölnék majd más megesettek.

Te vagy, és mégsem az. Könnyű sziporkák!
Fáj-e neked, ha roncsolódunk hozzád?
A szőlőskertben táncra készülődve

Te a középpont, mi a perem: őre
Teremtésnek, feláldozott vad, abban
A szempillantásban ki hitt szavadban?

*

„Neked tükör vagyok, aki megértesz.
Lámpásod, aki meglátsz, láthatatlant.
Zörgess kapudon, rajtam, ha betérek.
Vándor ösvénye, százezer alakban.

Oldódva oldok, titkos átereszt.
Sebet kapok s adok, én nemzhetetlen
Nemző, ki legbent önmagába kezd:
Hol táplálék, hol ennék. Mintha ketten

Lennénk, én és magam, egy paradoxon
Kalitkájába zárva; mintha mellkas
Zárna magába, lázas lüktetése

Még visszhangozza megfeszített zokszóm,
Mígnem lehajol hozzám a Hatalmas,
S felszállhatok a belső messzeségbe.”

VÉGELSZÁMOLÁS

Nem volna szép, ha visszajárnál –
Meghaltál, elsirattalak.
Mi dolgunk még egymással? Egyszer
Mindenkit elnyel az anyag.

Úgy döntöttél, maradjak árván?
Meglett. Ha többre nem telik,
Hagyj békén, emléked ne rója
Lelkem udvarán köreit.

Hagyd végre, hogy gyűlöljelek!
Mit erőszakkal elveszel,
Csak az tiéd; s a mámora,
Mint az ördög, engem visz el.

FEKETE KOKÁRDÁK

Miután megjavultam, dögunalmas
Lettem. A jószágban nincs semmi érdekes.
Irtó rendes vagyok, megbízható –
Esténként nélkülem zár be a Makkhetes,
Magam mosom a zoknim, a gatyám,
Vasalok, olykor főzök, mint a többiek;
Többé már nem hiszem, hogy rám találsz.
Feladtam a reményt, hogy rád ismerhetek.

Úgy tűntem el, mint Berkeley logikája:
A képekké vált szó, az istenismeret;
Anyám lecsója. Nos, szabad a pálya.
Depresszióm a kanti létnek tiszteleg.
S ha teliholdkor köszönök neked,
Akiről kínpadon vallottam: égi néném
Vagy (jobb híján – hát mondd, mi más lehet?),
Nem hozhat vissza láz, emlék, álom, se kérvény.

Zárvány vagy bennem, foszló múmia,
Málló csontvázra aggatott királyi ék!
Feltárhatatlan, kiollózhatatlan;
Neked semmi, nekem tengődni épp elég.
Ha olvasnál bennem, tán elsíratnál –
Olykor kívánom még röntgensugár szemed.
Máskor értem: ha nem lehetett másképp.
S lebegek nélküled, betűtlen ékezet.

Meglep, hogy még rajtad gondolkodom?
Úgy tűnik, végleg így lesz már; sötét hajód
Lesem a szirtfokon – te révbe jutsz,

Váltig révbe, s hiányod folyton rám hagyod.
Mint egy sebet, úgy hordalak belül,
Szívemre tűzött fekete kokárdát –
A biztosítótű kitépve lóg,
S jönnek-mennek a néma, lomha bárkák.

ABÉLARD ÉS HÉLOISE

„– A gőg gyötört, hogy tessek, nem a szolgálat –
A szolgálatról szívesen elfeledkeztem.
Csillogtattam eszem, drága damaszkuszi pengét,
Kaszaboltam a tejes rozs szárát, s íme kicsorbult.
Hol a menhely számomra, aki hódítani jöttem?
Mi a pompa, ha nem a benső fénye?
Mi a világ, ha nem külső sötétség,
S szívünk tüze vetül ki az egészre?
Tévedtem, lásd. Mindvégig botladoztam.
Porolj le, mosdass drága könnyeiddel.
Aki minden vagy, a porszemhez hajolj le,
Láthassalak valódban.”

„– Kislány voltam, nevetős, rebbenékeny,
Boldog, mert öntudatlan. Ennek annyi.
Eljöttél, hogy a hírt valóra váltsd,
Evangéliumom átnyújtsd. De aztán
A gonosz játszott az én hangszerén,
S hogy abbahagyja, éhem félretettem,
Mert pompás mulatság volt megtagadni tőled,
Amire vágytam. Megbocsátasz?
A vízesés szelében egyre várlak,
Hogy harmat lepje a peóniákat,
S enyhemben osztozzon, ki szomjazik.”

BÚCSÚ

A falak összecsúsznak
És szétlapítanak:
Autókerék a zúzott,
Szélhűdéses vadat.
Álmodtam csak, hogy értem?
Nem tudja senki már,
Mire és mit cseréltem –
Életemért halál.

Mit szenvedtem miatta!
A tökély tükrei
Nem engem vertek vissza,
Nincs mit szépíteni.
Aztán megszoktuk egymást,
A sóvárgás meg én,
S most túlbillenünk, meglásd,
A képlet peremén.

Tűzkoszorúk repülnek,
Árad az áhítat,
Akár folyó a füledt
És nyári hold alatt.
Öleld árnyadba árnyam,
Hadd maradjon veled,
Ha elborít az áram,
S elvisz a képzelet.

SÖTÉT ISTEN

Mint gyöngémet, kerüllek, álom,
S félelmemtől menekülök
Benned, akiben nem találok
A menedéket, szűkölkök
Oltalmát, tiszta, jó megértést,
Önmagamét és másokét –
A kilincs megvilágosodjék
S beléd nyithassak, messzeség!

Mihez kezdjek az életemmel?
Ronccsá lettem, ki volt remek...
Leszel rab énem börtönében?
Megkísért-e az átmenet,
Átlényegülve létesülni,
Békítve ellenségeket?
Ha bűnösben kell megszületned,
Csak rajta, tedd: bölcsőd leszek.

A bizalmatlanság nehéz,
A bizalom reménytelen.
Ebben a lázálomban élsz,
Testet kívánó értelem?
Ha élnék is a gyanúperrel,
Erőm elhagy, villámszegett,
Ha vágyad megkörnyékezz, embert,
S könnyeid között rám nevet.

MÉRT ÁLMODOK VELED

Ólomfehér, izzó kelés a Nap.
Szétfreccsenhetne bár, mint néhanap
Robbanni kész a tűzhányó s a bányá,
Mert méhét magma és metán kívájjá;
Az ég, a föld, a mély, a tengerek,
A hegyormok, a rojtos fellegek
Ha nem te vagy – mért álmodok veled?

Ha szétárad a parfüm, tejszagod,
S illatoddal a kicsit nyugtatod,
Karonülő, még szoptatott babád,
S kit keresel benne, halott apád;
Se férjed, lázálmód, se ügyfeled,
Tüzes szeretőd, édes gyermeked
Nem én vagyok – mért álmodok veled?

Ha nem te vagy s nem én, a kezdetek
Legmegátalkodottabb kezdetén,
Túl annyi végsőn, unt alázaton,
Megannyi bűnön és gyalázaton;
Mert nem szolgállok, épp csak vértelen
Sznobsággal hajkurász az értelem,
S habár kimondlak, elferdítelek,
Akit kerülsz, hiszen csak kertelek –

Ha elvetsz, jaj: mért álmodok veled?

IV.

TITKOS PART

A JÖVEVÉNY

Álltunk az Einstein-Rosen hídon, átkelők;
Távolban az örvény, mely éveket
Kortyol. Ki eddig ér, mindenség vándora,
Tudja: itt merülés, túlfelől szemhatár,
Csak előbb szétesik tér és idő.
S marad a hő. De semmi más. A hő.

Nem sok, ha többhöz szoktál; nem kevés,
Ha tudod, át hogyan – a rejtekajtó
Hol és miképp, az információ
Megmaradása dogma: épp azért.
Hogy csak a megbocsáthatatlan esd
Bocsánatért és kap feloldozást.
Kocsonyás must, híg gipsz meg ádzsika
Közt állaga; már kiütköztek a
Végleges első körvonalai,
Ám semmi nem merev még. Semmi *sincs*.

Aztán a lét: a hajnal. Oldanom
És kötnöm.

FEL ÉS ALÁ

Tél van. Szabályos, szüntelen.
A régimódi, maskarátlan
Gallyakon már hó sem terem –
Perszephoné az alvilágban.

Az út fel és le ugyanaz.
Lakályos lent s ő rég nem érti:
Halott őszből halott tavasz –
Miért kell ezért visszatérni?

Anyja: eszelős vén bolond.
Járatná untig kankalinba'.
A hold telik és könnyet ont.
Nárcisz, izsóp, száz margaréta

Fogadja majd, ha fényre ér;
Szeme a tájon szerteszét fut,
Haja sugárözön, ha szél fútt,
S fehérlik, mint a pipitér.

NÉGYKEZES

1. CSAPÁS

Parti és égi fényár
Közt pöfögünk. Mögöttünk őrnaszád.
„– *Nobody's perfect, but this much imperfection* –”
(Értesz: senki se tökély, no de ennyi töketlent.)
„– Pedig már majdnem sikerült összehoznia
A pápa és a metropolita
Találkáját; most ugrott az egész
Újabb tíz évre.” Zsivaj és cigarettabúz,
A tárogató hegedűmód vinnyog.
Átvágunk a Thermoikosz-öblön; a szemközi lánynak
Füstüveg az arca, ha nevet, szeme-foga fehéren
Villan elő. Elektra ő, fiúsra nyírt feketesörényes;
Oresztészt várja vissza; addig is
Édes a bosszú álma; én meg Pál vagyok,
A tarsusi, aki három szombaton át
Hiába prédikált az ittenieknek.
A gyarlóság természetével ellentétes
Minden hit; mint aki nem tehet
Másként, úgy keringünk az elkerülhetetlen
Sodrán: mert látni és úgy tenni utána,
Mintha nem láttalak volna,
Nem lehet. Mindegy, mit hiszel,
A jelenés folyton átrendez mindent,
Ledönt és megvakít; égess át, hajnal,
Én megátalkodott: nem lehet, nem lehet –

2.
KÖLTÉSZETTAN

- KAR: Megírni s nem kiadni. Várni holtig.
Ellensúly egy félkészttől dúlt világra.
A tett beugrat: tette bujtoget.
A teljesnek nincs ökonómiája,
Értéke, ára, bére, avulása.
Vagy egyből kész, vagy sosem készül el –
- KARVEZETŐ: Mert bűvőhely a vers, ahova halni
Jársz el, hogy ne tartozzék senki másra.
- KAR: Egy építőköveire lebomlott
Létezés tanújaként megfigyelni.
Bujkálni a könnyű elől –
- KARVEZETŐ: Mert átkelés, mely rendre meghíúsul.
Nem ejtünk foglyokat. Nem kell tanú.
- KÖLTŐ: (De ha nem szólok, az olyan, mintha folyóba
Vetném az aranykulcsocskát.)
- KAR: A vágy előszobájából a kéj
Égbe öltözött oszlopcsarnokába –
- KARVEZETŐ: A semmiből
Körülményesen hogy lesz újra semmi.
- KÖLTŐ: (De ha várok, mintha a térképet szaggatnám
Darabokra, mely a kincses atollt
Jelöli.)

3.
BUJDOSÓ ORESZTÉSZ

KARVEZETŐ: Aki mindent jobban tudsz, s nem is átallod tudtára adni
Boldog-boldogtalannak; csak azt nem, a szavak termébe
Hol a bejárat, s mitől vagy egy csapásra hol odabent, hol pedig
Makogók közt a külső szeméten: hogy igazad van, nem menti
Otrombaságod; mert hol a lét, nemlét ugyanúgy az Egyet
Tagadja, igaza bárkinek lehet.

KAR: Az ember víz alatti lény. Nem hegyek ormán él, inkább
Mocsaras tőfenéken; a hierarchiák legmélyén, nem csúcán; nem
hozzá képest mások, csakis
Másokhoz képest ő; nem mércéje, mértéke csupán
A beláthatónak, melynek az örökhöz
Köze nincs. S mi a külvilágban még alávetett
Holmi tőle függetlennek, szubjektuma a nyelvben
Alannyá züllik, tárgyával egyenrangúvá – mohón teremteni
Ezért tud ott csak, míg itt rombolni kívált.
Előbb kérdi, ki a nép, mint firtatná, ki maga.
Bentről kifelé sunyni, pompás kályhamelegből,
Megelégti; ám kintről befelé nézvést, a magasságokból
törpe, kinek
Izgága erénye hibát hibára púpoz.

ORESZTÉSZ: A tárna mélyén feltörő patak.
A sóoldatban megkövült faág.
A karbidlámpa fénye, ingatag.
A falakból csillámló rémpofák.
Kosbor a Rapsóné vároldalában.
Csattogó visszhang a Juhod felett.
Tűző napsütés, tarkómon úgy izzott
Turbolya-illatú lehelleded.

A Firtos tetején rókák a földsánc
Ormán. Szemben Oroszhegy. Epidauroszt
Idézte egy elkínzott tölgy a szélben,
Szekfűgombás kopár hegyoldalon.

Hús kilogramm kávéért házat vehettem
Volna Váralján, gállickék falút.
Ezer lej volt még a kávé kilója.
De mi előtt miután? S mi után mielőtt?

Fáradt vagyok. Adj ennem, innom, hagyj aludnom.
Az álmok úgyse hagynak.
Kisebbik rosszként választottam anyám megölését?
Futásod elvégezni, mint megállni
Az irtóztató szerelem előtt,
Mennyivel egyszerűbb.
Mellőle el, vágytam a számkivetést?
Mások hűségesebbek voltak hozzá,
Hagyták betelni sorsát, beérték lepedője csücskivel,
Nem dacoltak; mindez elviselhetetlen,
Vagyis hisztéria, hát büntetendő.
Nem vitás, kinek kellett buknia.

KAR: Egy gyermek él benned, őt keresed,
Gügyögőt, repeső karral repdes hozzád,
Tud övének, ártatlansága mesés.
Hozzá visszatalálnod a tétek tétje,
Míg idekint az utak hálójában Agamemnón
Várja a taglót, vonszolja messzeség.
Mi tudjuk csak a történet árnyas felét:
Ragyabunkó Aigiszthoszt ez a festett cafka,
Őt a király, lánya a hőst, öccse emezt
– Örvények eszterlánca – miként

Jajongta körül, a becsület míg a megoldás
Ürügye lett, s a kínzó migrént bölcsen
Lefejezte.

KARVEZETŐ: A lélek a rend árnya: vize mély, sodra erős.
Meg nem bánt tettek műve, rettegés! Te viharzol
Habja felett, hol a nappal törvénye
Nem úr, de világol a hold, vannak csillagok.
A hangra ügyelj, ki helyetted szól. Térj meg Athénba!
Nénéd többé nem látod; ám bűnödöt eltörli
Bagolyszemű úrnőd.

4.

ÁTREIDÁK

Azt mondta: „Országod leszek, csak jöjj és hódíts meg;
Légy viharom, hiszek benned; pusztíts, perzseld, foglald el,
Igázz le, ha bírsz. Rohanj!” S én jószándékú ördög, borítsam lángba
Angyal-szárnyát, vezessem elő
Az unalom poklából. És mit mondtam én?
Hogy műfajom a végleges: szeretem, mert valaha
Féltem tőle? Nincs is jobb annál, mint mikor
Megnyílik a mély, leránt a szakadék...
Jóságunk-e a sors, hogy elcsereberéljük
Egymással álmokért? Nem ám. Avagy
Úgy testvérem-e ő, mint Baálnak Anat, hogy harcra kihívjon,
Tűzbe öltözzön kedvemre, zivataraim megidézzé, s
Áradatomba belefúljon? Álltam ott kukán.
Nincs talányosabb, mint ha a nő már döntött. A legéteribb
Is tud közönséges lenni, s a legközönségesebbnek is
Mázsányi lelke van. Ki győzi ezt? Arra gondoltam,

Nagy családban ez nem fordulhatott volna elő,
Hogy azonban kevesen voltunk, ritkábbnak tűnt a nyomorúság,
S a testi gőg halála telt be rajtunk: úgy tettünk,
Majd hittük is már, hogy az anyag törvénye alól
Lehet kivétel, romlása pedig megvethető, mert ránk
Nem vonatkozik. Mi átkozottak.

Apánk úgy tekintett anyánkra, mint egy megghiúsult
Nagyberuházásra, mely ígéretes
Volta dacára sosem váltotta be a hozzá
Fűzött reményeket – hibás tranzakció
A királyi tőzsdén. Ő uralkodó volt, lovak és asszonyok
Nyergébe termett, ágyasa mind pissenéstelen;
Anyánk meg húsevő virág, mely szemre szép,
Ám bűze döglletes; fondor szuka, kit a kéjvágy
Falkájában az élre hajt, kölykei szégyenére
Akkor is, ha nincs otthon a vezér. Mit tettek a szolgálk!
Kiröhögtek, ujjal mutogattak. Öltem volna
Korábban is, de várnom kellett. Ketten maradtunk, egyedül méltók,
Büszke-erős lány s izmos-gyöngye legény.
Nem szerethettem anyámat; az ő szíve is
Üresen tátongott, mint barlang odva, melyben Kronidész
Született – a hős Trója alatt vacakolt, rablott holmin acsargott
Más hősökkel évtizedig. Bírhatott volna-e tette
Másként, mint átlépven elsőnek a határt?

Most szomjan vész, ki még emlékezik.
Felejts: igyál. Ne, egy falás kenyér.
Ez házunk vége: ez, hogy élni kell.
Gyilkos belátás. Hérósz-temető.

Otthon vagyok én benned, s nyoszolyád
Vár szívemben, Elektra.

ODÜSSZEUSZ A TÁRSAKHOZ

Kedveseim, a mi sorsunk az, hogy meg sose tudjuk, kik
Volnánk, amiközben már dúlunk; s csak tetteink által alítsuk, folyton
Későn, mire készül az én; mert mire felfognánk, a vetélőt már elszabadítja,
S mást sző, felfoghatatlant, akinek sarkát a magam bottal ütheti újra meg újra,
Épülő kerítésnél sírjából is kitagadván. Közünk sincs az egészhez, mindössze
Megesik velünk: rabnő, aki vemhét ordítva szüli.

Csak esni nem esik soha itt, e varázsos szigeten. Füst száll fel, amikor
Tüzeink hamvadnak, végsőt lobban a láng.
Éji berken a hold sertepertél, megigézve vadak
Járkálnak, makkol a konda. Ehelyütt kanná válni
Veszélyes: megszelídülni halál közelében, édeni nyelven
Váltani szót párduccal s a csikasszal.
Kik fecsegés elé vágyódtak, mind hazatértek.

Összetartozunk, ti meg én, el sose hagylak, az úrnő
Fogságából megszabadítlak, kockáztassam bár férfierőm. De utána?
A rablás lesz sorsunk, újra kalandok; áthágott mérték, mert ide visszamereng
Szívetek majd, békételen otthonotok hidegéből; ez az álom
Megtörhetetlen, fel sem is ébredtek többé, míg csak tengerre
Nem szállunk utolszor, hogy elaggott kezünkben evezővel
Leljen a végzet.

MÁSRÓL VAN SZÓ

Miért mutogatnám sebeim?
Koldus nem vagyok. Másról van szó
Különben is – a hőség
A kredencben is tombol, bögréink langyosak;
A gyerekek az udvarban fociznak; kapufájuk
Műanyagládában egy őzgida –
Tarlón találta jótét balszerencse,
Anyja hűlő ösztönnel keresi...

Rólunk; hogy te meg én; s tapintatos
Kimondatlanul hagyni, ami fáj;
S ha nem, annál inkább. Felnőttkorunk
És összegyűjtött hallgatásaink
Csak hozzánk szólnak, úgysem érti más:
Hogy bírám voltál, s fontos neked én.

Már rég nem érdekel,
Tudod-e, mi a szomj és szertelenség;
S kitől; nem kínoznak mély titkaid,
Ádáz vagy-e, ha sértnek, bánt-e gőg,
Se csigalépcsőd testi fordulói.

A tetszhalálból, tessék, visszatértem.
S mert semmi sem, minden megváltozott.
Mért volna szó, mely minket még leír?
Ma sem tudom, kié vonásaid,
De ismerem; a többi – áldozat.

AKÁR EGY ÁRIÁT

Bizonyossággal azonban tudhatatlan; lényege
Éppen ez, a kendőzetlen idegenkedés
Mindenféle véglegestől és köztudottól.
Ezért rágódik Oidipuszom így: "Az a baj,
Hogy folyton büntetni akarom őket, amiért
Elvették magukat tőlem, két boldogtalan agg,
Mintha szándékosan lettek volna nyomorulttá, csak hogy
Kibabráljanak velem – " s dalolja Oresztész, akár egy áriát:
"De hát mit is jelent,
Hogy testvéred vagyok? Nincs arra szó.
Vigasztalan éjféltre kikelet,
Távoliak közt a jelenvaló.
A biztonság, hogy évek távolából
Van visszaút – ha van –, lehet ilyen.

S hogy fulladok. Akár mélyvízi rétek,
Húz le a légszomj, legutolsó réteg
A mindent elnyelő sötét előtt;

Mit tudom én. Hívtál és megszülettem;
Karddá váltam; de mindörökre ketten
Maradtunk, egyesíthetetlenül."

KUDARC

Bezárultam előtted, mint a forrás,
Melyet megölt, hogy nem kértél vízből;
Mint a varázsló, ki kudarcot vallott,
Mert nem bírt szomjat oltani beléd.
Tíz évnyi álom zápulhat meg így
Minden elmaradt transzmutációban.

Mennyi tücsök.
És tintafoltok az ég abroszán.
Az alkony oldódó mosópor-kékje
Olcsó kartonként szélben duzzadó
Felhőket terem, gyűrt utánzatát
Búzavirágoknak meg nefelejsnek.

Megtörtelek, mint mesterét a mű,
És kenyerét a dolgavégezetlen.

Te lábra kapott szép homunkulusz,
Sose találhass vissza alkotódhoz,
Ki lelke mélyéből megálmodott!
Megátkozlak, mert áldás nem fog rajtad:
Mit én nem adtam rád, nem öltözték,
Mert nincs és nem lehet igazi léted –
A bánatot hírből sem ismered,
S az áldozat tenéked ismeretlen –
Azért hát menj. Igazuk volt, akik
Óvtak tőled. Késő már.

UTOLSÓ CSEPP

Míg vártalak, nem ürült ki a menny, tölgyes ferdült
A viharban, az évszakok
Futása elhitette, van kire várnom.
De a szövetség, az államrezon, a jószomszédság
Záloga... Testemmel védjem országodat, megtisztulásod
Míg keresed? Abba is én kényszerítettelek, anyagyilkos,
Mindenbe én! Ártatlan a férfi: az uralom csak úgy ölébe pottyán,
Mert jár neki, nem igaz? Ó, te idéetlen
Gyermek, kacskakezű, te! Mit tudsz a szenvedélyről,
Mely engem izzított, boldogtalan! Vasat olvasztó gyűlöletem a múlté;
Megbosszultam apámat; minden sikerült; csak a bábut,
Aki vagy, nem gyújthattam lángra, fércművemet.
Sose értetted, mért mentem száműzetésbe
Püládésszal, felség? Előled;
Mert nincs más becsület, csak a hűség,
Sem más szerelem, a testvéri csupán.

ASZTERIÓN HÁZA

Az álarcom tesz mássá, mint a többi.
A bronzgyapjútól izzadt férfitestem.
A kettős fejszék templomában élek.
Pasziphaétól, a Fénylőtől születtem.
Egy lélek sincs ebben a parti házban.
Egy lélek sem moccan ebben a csendben.
A tenger fénye szempár indigója,
Ha titkos hódolóját éri tetten.

Egy lélek sincs ebben a parti házban.
Itt minden nap vasárnap délelőtt.
Körül tücskök, cikádák és kabócák,
Hamuszürke aszfodéloszmezők.
Izzó mezőkön hallod, hogy dalolnak?
Alszol? Belep a Nílus-parti gyász.
Az egyedüllét még csak nem is furcsa.
Illetve egy ideje megaláz.

A bejárat mellett fáklyák lobognak.
Remeg a láng és messze száll a korma.
És görbe sarló a nappali hold,
Vagy égre festett tengeri uborka,
Mit véres tajték sodort oda épp.
Hallod, a Nílus partján hogy dalolnak?
Vonyít a sokaság macskazenét,
Lantszóra tegnapot temet a holnap.

Nem ismerem a csóvák gondnokát.
Ha arra járok, sosincs senki ott.
Falragasz élteti Minósz királyt,

S eszembe juttatja: *apám* vagyok.
Nincsenek tükrök. Nem koptatja láb
A tróntermet. Gipszlépcsők háza hív.
Csatorna nélküli fürdőszobák.
Balzsamozókádakban tetteid.

A falon színpompás lázálmaink.
Felkínálom a holtak trónusát.
Kecses mozdulattal elfogadom.
Így kívánja a játék meg a láng.
Kőéren cerkóf, zsurló-énekek,
Delfinek, pávák és haláltusák.
Alszol? Az útvesztőben félsz kering.
Vörös fonál. Valaki erre járt.

Valaki jön, hogy eljátsszon velem.
A néptelen nekropolisz urát
Követi botladozva zezugon,
Koromszagú sötét pincéken át.
Hogy többre nem telt tőlem, megvisel.
Szavak, szavak... Minden bújócska volt.
Az önzetlen megrémített. Elég.
A hullára tegyetek vadkaport.

EURÓPÉ ELFORDUL

És hívtak új világok s én elmentem velük,
Mint ahogy a kedvesnek mondja az ember, mennyire kívánlak s milyen régóta.
Ő felleggé változott, alászállt égő tudatomra,
Utána pedig akár a gumiabroncs, oly nehéz volt a lelkem,
Mert az ártatlanság ellensúlya a tapasztalás,
A tapasztalatból azonban nincs visszaút.

Evoé! Előre a bálba, kezdődjön az alapok felszaggatása,
Bakkhánssok, jertek, romboljuk le a tettet!
Szaggassuk miszlikbe, apró darabokra,
Hadd tudja meg mindenki, miféle büntetés vár
Az ellenszegülő nagyokosra, aki megmalmozza a végzet
Futását, cinkkel hamisítja a kártyát, mint egy saroktelket,
Kisajátítja a véletlent! Ha a mérhető változik,
Mindenki nyög – de ha a mérhetetlen? Mire épít,
Ki alól, gyorsan lappadó fövenypad az árban,
Kimosódik az eredettörténet szilárd hitele?
Apollón papjai elkockázták a jövőt.
Romboljuk le a várost. Semmi sem igaz itt.

Kik a mi hőseink? Odüsszeusz?
Vénülő szarházi: tíz évig nem mert a feleségéhez hazamenni,
Össze-vissza hazudott, hol tartóztatták, kivel kellett maradnia és miért,
S amikor mégis, lemészárolta a hasonszőrűeket féltékeny rohamában,
Végül pedig felakasztatta a takarítónőket, akiket ő hagyott kielégítetlenül.
Csecsemő Asztüanaxot, Hektór fiát is ledobatta Trója faláról,
Nehogy kalamajkát okozni felnövekedjék. Dicsérlek, henteslelemény!
Hát Thészeusz, sokszor-megénekelt?
Athén erényes baglya, hulláról hullára lép,

Ariadné, Phaidra, minden elhagyott szeretője ugyanúgy leng a kötélén;
de a Minoídák

Királyi háza e lepukkant dögevőnek, ki a pusztuló birodalomból
Történetekkel tért meg, mit se köszönhet; s a következmény is
Merő hazugság. Rávall a kudarc. Ó, hatalom!

Meguntam köztetek.
Visszamegyek régvolt Föníciámba,
És újrakezdem. Nem érdemlitek
Nevem; visszavonom, mit néktek adtam –
Itt maradtok a név-nélküliségben.
E földrész fél-pogány és fél-keresztény:
Tűrhetetlen, de igaz, hogy valótok
Az adottra szűkült, s a lehető
Kisajtolta magából, mint a mustot;
Törkölyön öklendtek, ti átkozottak.
Európé elfordul tőletek,
S hogy átkeljen, nincs szüksége bikára,
Melynek csak engedett. Lépte szökell
Habok taróján, Atlantisz felett,
S a folytatásból végleg kimaradtok.

BÜBLOSZI DAL

Hogy a pusztításnál előbbrevaló volt a magam
Gyönyörűsége, ezt hányjátok szememre?
Vinnyogó síp, csimpolya, eunuchok kardala, csattogó
Cin a bérceen hiába ingereltek?
Mégbánjátok még, amiért anyátok
Megszült, ostobák! Ki merészelte az úrnőt
Gyászában megzavarni, álljon elém! Kübelének
Ne hívjanak, falkoronám leomoljon, ha heréjét
Mellemre nem tűzöm fityegőnek, én, titkos Artemisz!

Adóniszom, Attisz kiszenvedett.
Kezében még a sarló, kárhozat!
Lemetszett tagjában énbennem él,
S akit fogantam, ő, az áldozat.
Jertek, sirassuk, lányok, asszonyok!
Rejtsünk keblünkbe tejes mandulát!
Királylány, ki teherben így marad –
Folyamistennő lesz egy éven át.

A fenyő alatt, véres fenyő alatt. Szalagokkal
Leng, rongyos az ága, alatta a gyermek;
De ha felnő, táncos lába dobban a dobbal,
Szeretőd lesz, aki szomjazza szerelmed.

A tálból kicsordult a fény. Fogant a szűz!
Ki férfi s nő vagyok, hajam levágom.
Méhem mélyében izzik égi tűz,
Gyümölcstől roskad ágam.

Jertek, ültessünk néki kerteket!
Gabonánk, zsengénk ne illesse e penge!
Zöld-borzas cserepünk fogadja be a tenger!
Vérré vált a folyó. Itt a tavasz.

ANTHESZTÉRIA IDEJÉN

Mint a mécs, mint a mécs.
Eltáncoljuk a fényed.
Rebegj, kis foklaláng, hajdinaszalma,
Ma éjjel nem urak a férjek.

Ha leszáll a sötét, az isteni Gyermek, az Ifjú
Az arkhón feleségével hál, teveled, bazilissza.
Messziről jött hajós szomjazza csended,
Szőlő fut árbocára; „iszik a király, nevet a királyné”,
Törjük el korsainkat.

Mi a lelkek vagyunk, a lelkek,
Ne hagyjatok megelégtetlenül.
Kortyot-falatot, mielőtt szemetekre
Hályog terül.

Ágyasház párduca, duzzadt borostyán,
A messzeség vagyok. Engem kerestél.
Füstölgő tömjén, sötét, sűrű erdőd,
Távoli vízesés ezen az estén.

SZONÁTÁK PHAIDRÁNAK

Strófa

I.

Annyi elmúlást láttunk már, tavaszra őszt és ősze új tavaszt,
S hogy felnőnek a gyerekek és meghalnak, mint a fű,
S mi is, mindenkiben. A térdére ültetett,
Kis királylányának nevezett, egy nap mégis felakasztotta magát.

Itt élsz, mint a madár: az én meg az élmény
Meredélye között köröszöl, lent a lapályon,
A nyelv völgyében keresed prédád. Minden arc
Egy-egy szabad akarat. Az egyre többlől egyre kevesebb.

„S ha minden pillanat befejezése egy még el sem kezdődött áhítatnak?
Igaz, hogy vagy valahol, anyag vesz körül és emlékezel?
Az egész talán csak annyira ez, amennyire akarjuk,
S ha megtorpanunk benne, enyészni kezd, akár egy jelenés,
Amit az összpontosítás teremtett és tart össze, addig-ameddig.”
Ezt mondanád neki, szemébe nézve; fognád a kezét, ő pedig megértené,
Hogy lenni – áldozat; szavakból oltár, ott füstölög alatta a szív,
Az olthatatlan szív; s egyetlen társad, az áruló magány
Hűséges hozzád. Mert hiába tudtad, hogy a távolban nem lehet élni.

Mindvégig élni tanítottál. Ez a mű
Magát tünteti el; s én sem voltam soha más, mint ez a lenni képtelen,
bámész utas,

Akit végül Philippinél ledöfnek, mert rossz helyre tévedt,
Hogy a szépség háromszázhatvanöt arcát
Megismerje. Ami megváltoztatta világgépemet, a női vágy
Mint létező elfogadása: csillapíthatatlan szomja a férfira

Mosolytól a dührohamig számtalan fokozata egyazon skálának,
S ennek a mércének egyes fokait csak a taktika meg az erőszak
Tagadtathatta vele el: a csel, hogy megkapja, amit akar,
Meg a rajta elkövetett kényszer, nehogy vállalja önmagát. S tettünk mögött
A félelem, hogy mi lesz, ha akarata feltör.

(Minél inkább közelíték ahhoz a ponthoz, ahol feladtad, annál jobban
Hasonlítok rád; s minél magányosabb, annál pontosabban értelek, tehát
Annál kevésbé vagyunk egyedül. Inkommensurábilis.)

Ó hogyne *lettek* volna! Már a Nap bejárta bennük útját és letért –
Hisz éltek ők is, noha másképp --
Érted már, miért szeretnek annyira
Rombolni az emberek? Mert a rombolásban van meg
Az a végleges, ami hiányzik az alkotásból.

II.

Milyen hirtelen egyedül maradtál.
Tegnap még úgy tűnt, nem lesz soha vége.
Soha másként. És akkor észrevétlen.
S önnön nyomába már hiába térne.
Nem megy. Megváltozott minden egészen.
A nád, a sás, a gyékény meg a káka
Behódolt kihűlő augusztusoknak.
Jégvártya nő a tócsán nemsokára.
Összezsugorodott a mályva bokra,
A füge felkopaszodott rohanvást.
A mező felett felleg kel birokra
Szélvésszel, zápor paskolja a forrást:
Hogy amit erőszakkal elfeledtem,
Előbugyogjon a feltépett sebben.

III.

Ismered a családom. Hetérák, filozófusok és hadvezérek:
Nincs olyan ütközet, amelyben ott ne lettek volna,
A sok kalandra éhes szép krakéler –
Ez itt Augustza nénim: ha esze lett volna annyi, mint szeretője,
Talán bezsong, mert nincs akkora kalap, amely betakarná ezt a méhkast;
Vagy Sanyi bácsi, a becseském: addig kártyázott a malomban,
Míg elütötte a vonat, mikor a sínek közt hazafelé botorkált.
S a többi rokon, hírnévre éhesek: a történelmi kerekasztal
Megszállottja mind, szerepvágy szónoka, önjelölt próféta, világ-
Megváltó hantás; ez meg a zenész unokabátyám, aki halálra itta magát,
De ha egyszer elfogyott a heroin.

S én is a tiedet. Pasziphaé, Ariadné, Minósz, Aszterión –
Jóformán összejártunk: ugyanabban a kerületben
Ültettünk fát, ismerősek a dombok, ahonnan a körmenet vonult,
A meztelen menet, holdfénynél, napsütésben. Párducháton lovagoltál
Kislányként, mint szelíd bikán a felajzott
Kétnemű; anyád haja egy részét
Kontyba kötötte arany diadémmal, a maradék a hátára csigázott,
S oly feketén ragyogott, akár a bikaszőr, az a kopogó pata a palota
pepita kövén.

Szép volt és büszke rá, hogy csábító: a tengeristen
Csoda, hogy megkívánta? S nővéred, ez a kellemetlen,
Hónaljszagú liba, aki végig *Lustobjekt* akart lenni. Kép és köztünk
képzelet a különbség.

Igen, a képzelet. Neki köszönöm, hogy vagy, mert megéleszti a formát,
Elhiteti, hogy élünk, vágyat dob a tagokra,
Hálójával benő, mint erdőt a borostyán, hályogot von szemünkre,
Megoldja izmaink s a földre lankaszt.

Persze meglested őket elhamarkodott
Szeretkezésük közben, nem bírtál magaddal, s felszöktél a hajóra. És?
A hősök egykedvűen vigyorogtak, húzták az evezőt, a gerincük
Majd beleroppant; három nap múlva talált rád egy kötélcsomón,
s ki is bírtátok Naxoszig,
Ott azonban Ariadné is felfedezett, patáliát csinált, a realista Thészeusz pedig
Felmérte, mi mivel jár, döntött, majd sorsára hagyta őt. Akkor még
összekötött
Benneteket az aljasság, mely a vágnak oly könnyen hódol be, mintha
összeszokott
Pár volnának – de te megszomjajztál mellette, lélekben rég öregember
Mellett; szültél neki egy fiúcskát meg egy kisleányt, az egykori mását,
aki voltál –
És aztán minden füstbe ment. Soha nem jött érted a hajóhad.

A Messzepillantó Aphrodité templomából ha kitekintesz Troizén felé,
Elsírod gyötrelmed a mirtuszoknak, ujjad közt morzsolod
Tülyuggatta levelét – „Szégyen szemhéjamon:
Tűz helyett tűz, nem nászi harmat cseppje vagyunk mi, asszonyok;
nem tehetsz ellenünk” –,
Hippolütossal egy sírban, ha átváltoztok fává, mint Daphné, Mürrha,
vagy Attisz:
Mikor majd úgy heversz a járdán, mint egy döglött egér.

IV.

A tobozok. A citrusok.
A ciprusok. A píneák.
Szerelmed megfojt. Ráz a sokk.
Égen és ágon leng a láng:
Szemérmed pírja, földi tűz,

Orcája párja, hasztalan.
Vágyott köréből messze űz.
Minden, de minden veszve van.

Mészkő egek. Kopár ajak. Visszafelé élsz, mint a rák.
Tébolyult, horkoló lovak. Fenyőpinty rebben, szomjú szél.
Te zúzott fő! Te kedves arc! Vér és por lep, halottfehér.
Mért szégyelltél, szégyelltelek? Mért nem kértél más mostohát?

Az éjszakák. A nappalok.
A rőt gránátalmavirág.
Minden lehunyja a szemét.
A szigetek. A nagyvilág.

Antistrófa

V.

S hogy anyád, Pasziphaé hazament a Holdba
(Így mondták; lengett a kötélén, hintázó tejopál),
Mínosz csúnyán elaggott, s akkor a dajkád
Belészeretett. Aranyszívű Krété! Pisiltette vödörbe,
Tisztába tette, énekelt neki,
Sipkát húzott a fejébe, ha tűző napra ment,
És csónakázni vitte a delfinek közé –
Csüngött a vén csecsemőn, titokban
Meg is szoptatta talán.

Így hát Daiodaloszra maradtál azon a tavaszon, a furfangos szökevényre,
Aki úgy gondolkozott, ahogyan a pók sző. Megindult a vetélő,
Csévelt, hadart, sodort, mint a patak, ha megárad; ő pedig

Nemcsak megtűrt maga körül, műhelye padján, hanem tanítgatott is
Erre-arra – az összeesküvés
Nála kezdődött, észrevétlenül.

Vagy hitted csak? Potyognak az almák, eső veri a folyót, a geránium
Elfonnyadt, magvai darucsőre lekonyul; avarillat
Terül a kaszálóra kölcsönvett suhogással. Daidalosz menekült volt,
Szellemi vendégmunkás, aki egy idényre jött, ámde nálatok ragadt,
apád ugyanis
Megbecsülte az ügyes kezét, s rábízott minden javítanivalót a ház körül:
Varázslakatot faragott a kincstár kapujára, Aszteriónnak átalakította az
alagsort –
Legénylakás –; de ácsolt fatehenet a rítushoz, szülőszéket az istállóba is,
Épp csak az útlevelét vonták be, s azt se örökre, csak míg végez a megbízatással;
Ez a vesztegzár azonban a legrosszabbat hozta belőle ki: citrancsot vett
Narancs helyett, s a fiával kóstoltatta meg. A tisztalelkű mindig rajtaveszt.

Te miért sírtál, amikor Ikarosz felszárnnyalt? Mondják, a darutáncban,
Amelyet bátyádtól tanult az idegen, s déloszi istene előtt
Mindenkit rászedve nyilvánított meg, ott volt a szerelem
Kígyózó mozdulata is, amellyel Kadmosz ölelte ifjú feleségét:
Férfi a férfitől végzetedet tanulta csak el.

VI.

Az érzelmek inkább az észre hatnak.
A lelken uralkodik az érv.
Kimért helye van minden mozdulatnak.
A legvégét nem adnád semmiért.
Miért szeretett, hogyha nem mutatta?
Miért mutatta, hogyha megvetett?
Kire sóvárgott, mint pompás regatta?

Ki lehetett nálad értékesebb?
Haragszol rá. A büntetése kész.
A lelkifurdalással bünteted.
A lelkifurdalásod elemészt.
A titkodat most magaddal viszed.
A pányva hív. Anyáddal egy leszel:
Ölébe vesz s a karjában visz el.

VII.

Mindig most. A teremtés barlangjában születő isteni gyermek
Vagy a barlang újra, *vagy* a kard, a bozót más csak; s te a jelkép nyelvéen
Újrateremtéd, ami lesz, mint volt. Ami lent, mint fent. Ami van.
Ez a tett nyelve. Aki felnő, első azonosságát ha veszíti,
Képpé válik a ritusban, a cselekvésben titkát adva tovább.

Feleségül mentél egy barbárhoz, akit megkívántál,
De lenéztél – fontosabb volt Ariadnét frocliznod, mint a bubád.
Azután ott rekedtél, a játékszer idegensége fölemésztett;
Nővéred nyomorultul éhen halt, férjed a lelkedhez sose fért, a fiúkhöz ezért
Menekült; s hogy a férfi is ember, eszedbe jutott-e vajon?
Amiben felnőttél, öled egyeduralma. Ámde Athénban más várt,
Aminek vágját hordoztad kiskorodtól, uralkodni azonban sose hagytad –
Bálványod tagadása a nőnek szólt, aki voltál, nem a lényegnek, aki nem;
S vágyad az elnyomóra annál keservesebb, minél kevésbé
Játszotta szerepét, mert nem az ént láttad benne,
Hanem az eszközt – átváltoztat, kiemel, fölmagasít!
Két véglet menekült egymástól. Te kioltottad a játékot, mert
Eszed vette a szenvedély: tisztességed gyötört, s az övé is.

Bár volnának józan erők s hallgatnának meg minket!
Félek, a lét mindössze arra jó,
Hogy az ismételtsen önmagának tessék.

VIII.

Hát változtass meg, hogyha bírsz, barátom.
Megadtam magamat az indulatnak.
A szép forrása úgy ölelt magához
Az iszonyúban, mintha volna isten,
Ki szenvedéseinket érti, mégis
Hagyja; s a kárhozatból újra élet
Sarjad keze nyomán, más kárhozatra.

Többé nem értem ezt a szót: manapság.
Itt nincs idő; időtlen se; s a béke
Felőröl, mint egy végső nyugalanság,
Ki nem lehettem senki menedéke.

Mondd el történetem. Az újramondás
Megéleszti, kiolvasztja a múltat:
Minden átírható, mert ugyanaz lesz,
Legfeljebb ugyanúgy nem, a jelenben.
Nézzetek szét, mintha volna tanulság,
S így szólhatnátok hozzá: hagyja abba
Az emberrel ezt a játszadozást.

S kérjetelek vakhitet.

KÓRUSTÖREDÉK

Te fénybe-rejtettség, izzó magány; te legrejtélyesebb
Nyilvánvaló, a megmutatkozás mit elfed!
Képek mögötti kép: barlangi forrás,
Mely semmiből fakad,
Folyton éhes testben örökké szomjas lélek.

Minden kort egybelátni. A végső lehetetlen
Igézetébe mint füzesbe bújva
Vár végzetünk. Mi persze nem is sejtjük –
A szabályok szerint betölt a játék,
Repkény izgalma, dús babérbozót:
Hülászt csermelybe fojtó
Nimfák csodálkozása.

„– Zöld víz a ruhánk, a hajunkban tavirózsa, no jer
Idegen, mutasd a bőröd, oly más vagy, csillagos égbolt,
Tudsz-e vajon egyebet, mint sápadozva
Szemünkbe veszni szótlan?”

„– Ártatlanság kancacsikói, a férfit
Nem hagyja nyugodni: ha hozzá-
Ér, elpattan a szappanbuborék.
Ujjbegyetek ne lapozza titkát –
Pitypangbóbita reszket a szélben,
Nyárfagyapiút visz a sodra!”

„– Víz elegyül vízzel, Arethúsa futása
Kínjával Alpheusznak. Térdelj le gyepünkre,
Korsód hagyd, tárd ki karod, kezéd add:
Növény a növény közt, csiklándani bújj ide mellénk!”

És minden, ami nem:
Ez az ellentmondás lett rá csonka felére.

„– Baleset, hagyjátok. Most lett csak idegen.”

FÜGGÖNY UTÁN

Amikor az isteneknek már nem kellett,
Kadmosz vállalkozó lett, de elvesztette mindenét; Harmóniával
Egy ökrösszekéren távozott sikereik városából. A krecliből
Többé nem húzhatta ki senki. Théba távolodott,
S kinek jó a lelkiismerete, ki mondhatja ilyenkor:
Megtettem mindent, ami hatalmamban állt.
„Vállaltam, és nem tudtam, mit miért,
De most már segíts végigcsinálni.” Az egészen
Ez a szál vonul végig: hogy az adott szó kötelez,
Kinek nincs elege a nagypolitikából,
Meg hát nincs is már hova bújni.

MÁSKÉNT VOLT ÚGY

S hogy megrendezte önnön pusztulását
(Felperzselte, akár egy díszletet,
Knósszoszt, mondván: a mükénéi csordák!
Evans aztán mindent helyére tett) –

De nem mi voltunk, éle-vesztett sarló;
Viharfecskék síró raja tanúm.
Mükéné mint a borjú, ment a tagló
Alá, vesztve minden háborún.

A rém maga szívódott fel vele!
A történelmet forraló magány,
Európé földjének rossz szelleme –
Ő volt a Nyugat alkonya előtt
Az a végzetes, füledt délután,

A meghasonlás bomlott csillaga,
Mellyel szemben végleg alulmaradt
A ráció; Hellász, se Róma a
Megmondhatója, háza mit hozott?
Benne tudatalattink lett szabad.

Egy jótorkú veréb adja a hangot.
Harsog a pitymallat. Közben Brač ég;
Splitből misére kongnak a harangok,
Füst habja forr, s a szomjú, szörnyű csóvák
Morgását felissza körül a kék.

TAUROMINION

Tudom, hogy ott vagyok
A maszkák közt, mezem
Fel mégse ismerem. Ez az „ott, míg itt”
Tesz jellé – ő nem én; én - ő; az utalás
Íránya világos. Időnél mélyebb okság.

De másféle tudat kell a hasadáson
Innen és túl; részvéttel teli,
Hiszen ha bárki lehettem, önsajnálatom szükségképp
Bádkire terjed ki, s ez helyes,
Ha indítékom alantas is. A kivetítés
Következő szakaszában tanuld magadat másokért szeretni,
Aztán másokat magukért; végül
Terjeszd ki hatalmad a jövőre, megértvén,
Aki jön ezután, is te leszel.

Ezzel a szemmel nézz szét.

SZEFIRÁVAL SIÓFOKON

Hát szervusz. Rég nem láttalak. Sokat
Nem változtál – fiatalabb lehetsz,
Mint voltál akkor, mikor legutóbb
Rám szoltál, hogy ha itt vagy, ne törődjek senki mással.
És sírtál és neveltél.
A sudárságod ismerős, a szád,
Fogad fehére, most göndör hajad,
A barna; hosszú, karcsú ujjaid
Ujjamba kulcsolódnak, úgy megyünk.
Elágazik a sétány, balra a
Csatorna kanyarog órjas platánok
Árnya alatt – kísérőnket leráztuk,
Ő arra tart s későn eszmél a cselre.
Mi jobbra térünk, le a tengerpartra,
S egy régi nyaralásról így mesélek:
– Volt itt egy keskeny sorompó,
Amellett árulták a sült halat,
A paprikás keszeg gerezdjeit
Szopogattuk vékony bordák közül,
Különben pusztá part; s úgy faltam azt a húst,
Mintha a szálkát vártam volna, amely csak sokkal később
Akadt a torkomon, egy szombaton...

Elhallgatok. A se füle, se farka
Történet elillan, s vele te is. Csak a szellőt érzem,
Ahogy hidegebb lett megint, pedig fel sem melegedett még.

Tanulok, látod. Kértél, hogy legyek:
Ne ilyen vagy olyan, csak úgy. Tessék,
Ez van: Phaidra felöltözteti a gyerekeket, elindítja az óvodába,

A nagyobbik már elsős, hogy szaladnak az évek:
Ő megy elől, átvágnak az erdőn, el a szikla pereme mellett
A nyíresen keresztül, fenyőtűtől puha a bokrok
Szoknyája alatti rész; csak a hangok szűrődnek át
Az augusztusi lombon, le a járdára, ahonnan
Lesem őket mentemben. Thészeusz üzleti úton.

Már tudom, milyen idegenek előtt
Térdepelni, sírni a vállukon,
S milyen a csend, amikor percekig
Csak árnyak állják az embert körül.
Hogy hallanak a halottak? Köszönik, jól:
Az énből a nem-énbe áttűnt a személyes,
S ez megtisztítja, ami fáj. A sors meg az emlék
Hogy is múlhatna el. Beállsz a körbe,
Sakkbábu, megkeresed a helyed a táblán,
Néma szócsöve az üzenetnek, míg fölbuggyan a szenny.

Ha fölfognám végre, hogy a változtathatatlannal
Nincs több dolgom: nem lesz gyerekkorom,
Amilyet mindig szerettem volna, apám se fogja szeretni anyámat,
Ha megfeszülök sem; és ezek nem kudarcok,
Mindössze tények, sziklaszerű tömbök, minden új
Reggelen lavíroz közöttük az ütközni sajgó lélek –

Úgy kellene feladni, ahogy a folyó fut,
Folyton és jeltelenül. Az ellenállás
A mindennapi munka. Van tanácsod?
Jöjj el megint, amint lehet. Nem várlak.
Csak jöjj el, s megígérem, nem várlak soha többé.

KIRÁLYI PILLANATKÉP

(Csarnok Athénban. Thészeusz jön.)

KAR: Eddig minden azzal végződött, hogy valakiről lemondtal.
Meguntad az aszimmetrikus magyarázkodást: ha nem érti,
Kár a benzinért – vagy mert már tudja, vagy mert sohasem,
Az ember taníthatatlan.

THÉSZEUSZ: Mindenki szíve joga, hogy meg se szülessen.
Erre fűtyülnek az önjelölt anyák.
Megtartják vagy elvetetik, érdekük szerint,
De őket kell sajnálni, nem az ébrényt.
Miért hívják ezt, meg a kárpótlást érte szeretetnek?
Hol van ebből az, ami egy gyereknek a legjobb?
A nők önnön megdicsőülésükben hisznek, örületüknek
eszközei vagyunk,
S e fertőző hazugság ott rombol, ahol ér.

KARVEZETŐ: Az ésszerűség! Megtorlása csak,
Hogy nem jöttek be számításaink –
S a ráció nevében hátba döfjük
Az éppen kedvezőtlen tényeket,
Ha úgy hozza a vízállásjelentés.

KAR: Te szegény, aki hétnyolcad részben befelé élsz:
katonapolitikusnak
Adott a kor, hogy segélyexpedíciókat
Szervezz a barbárokhoz, s Hippolüta feministái élén kiszagolta,
Mi a gyengéd.

THÉSZEUSZ: Mennyire félek a tavasztól, amikor megszólal a harkály,
Mogyoró barkája zsendül és rigó csörg az avarban!

Akarni az életet nehezebb, mint tétlen várni, holott azt hinnéd,
Öröm és dal egy gyökeren hajt.

KAR: Ámde szülésébe belehalt, s te ott maradtál a fiúval.

THÉSZEUSZ: Fiú voltam egykor magam is.

KAR: De volt-e benned irgalom?

THÉSZEUSZ: Felneveltem, mint felnevelt,
Akitől nevem származik.

KAR: A tátongó titok lehúz.

THÉSZEUSZ: Ne mondd ki fájo szégyenem.

KARVEZETŐ: Akár egy kínos szenvedély,
Akár a lüktető sötét
A „Róma” ételbár. Az éj
Szétnyitja selyemköntösét.

THÉSZEUSZ: Odajárt. Semmi se igaz. Azt akarta, látogassam
Meg. Épp tőle jöttem. Kiabálni kezdtem. Erre félrenyelt.

KARVEZETŐ: Szíve szürke paroliján,
Átvágott a Karolinán.

THÉSZEUSZ: A tüdejébe ment. Nem bírták kiszívni. Így tüdőgyulladásban.
Két éve lesz.

KARVEZETŐ: Te ölted meg.

THÉSZEUSZ: Nem akartam.

- KARVEZETŐ: Dehogynem.
- THÉSZEUSZ: Véletlenül.
- KARVEZETŐ: Egy frászt.
- THÉSZEUSZ: A térzene. A léghajók.
 Aréna úti fák.
 Apám már izzó vasban áll.
 Üvöltök. Nincs tovább.
 Néz és nem rezzen. Mint a nyárs,
 Öltönyben, hallgatag;
 Cúgos cipőjét környezi
 Vérvörös vaspatak.
- KARVEZETŐ: Vagy itt a lenyalható bugyi: patakvágy – óceán, ugye?
 Csodálatos,
 Mennyi tudomány szabadul fel egy ilyen termékben,
 mintha a gondolat
 Azért szökne anyagba, hogy tettekké válhasson
 esztelenül.
- THÉSZEUSZ: A jó fiú! Hazugság. Komisz voltam, magányos,
 Önző és becstelen a gyávaságig. Olykor
 Belémnyilall, miért. De fel nem ment. A város
 Is megronthatott, nyilván: de érték mindenütt van,
 S belőlem csak a rémes gyengeség
 Sugárzott, meg hogy nem mertem kiállni
 Magamért. Példának itt a szemérem.
- KAR: A szülők szörnyűmód összegubancolt
 Sorsukba vontak döntőbíráként.
 Nem voltál gyermek, kiszolgáltatott csak.

Elmenekültél másvalakiért.
Otthagytad őket reménytelenül.
A benned élő más kapott sebet.
Önféltésed, mint egy cserbenhagyás.
A menthetetlent túl jól ismered.
A lelkifurdalás megmérgezett.
Akinek láttak, hitted el magad.
Folyton evett értük a szájalom,
S a félelem, hogy sorsuk elragad.
S hogy párodban választhass új anyát,
Akinek lehess majd egyetlen,
Nem tűnt fel; csak a temérdek kudarc,
Mely figyelmeztetett, hogy ellene
Lázadsz, törvényed ellen. Életet
Ezért átalált adni, a halált
Ezért üldöztetted el: a kisfiú
Irigykedett, ki békét nem talált.

THÉSZEUSZ: Jobbágy voltam, test és lélek dolgaiban járatlan paraszt –
És így csak elbukni lehet. Phaidra csókja éget.
A köd bejön a lakásba, körülnéz, elhever. – Visszhang
hív a hajában,
S én eltévedek benne, el a sűrű rengetegben. *(Kimegy.)*

KAR: Fialat vágyak kínozza öreg test! Nem tudsz életről, se
halálról –
Bármit hozzon a hajnal, félreteszed; s nem bírsz vele,
ha megajándékoz az éj.
Ó te nevetség! Nincs az a tűz, ami kályhád átmelegítse,
Már csak a képek lüktetnek benned, s varrataid mi hegeszti,
a láng.

(Függöny)

V.

ARANYKOR

OLY EGYSZERŰ

Oly egyszerű. Az álom, mint a kés,
Az életedtől elválaszt. Marad
A héj, a lelked eltáncol s lenéz,
Amiért szűk neked a torkolat,
S az óceánba hömpölyögni félsz.
Mégmégelődsz, köpöd a markodat,
Utánalebbensz, s akkor elszakad
A szál, mely összeköt vele. A kéz
Elenged. Ott állsz távol, egymagad.

S FENNEN RAGYOG

Este van, nagyon este van.
A csillagokat megvárom,
A harmatos fűben útra kelek,
És keresem, hívom a párom.

Galambom, rózsám, rozsmaringom!
Nem lelem, nincs sehol, sehol.
Két sápadt kar a lápra hív,
Fülembe jégtücsök dalol.

Este van, fázós, halk, sötét.
Alakja nem mozdul, csak áll,
Várón kitarja két kezét,
S fennen ragyog a Holdsakál.

SIRATÓ

Tudtam reménységed lenni,
Remény nélkül jól szeretni.
Jól szeret, ki lassan feled.
Te se felejts el engemet.

Úgy vettél el, nem kelletttem:
Sohase feledhess engem.
Aki csókolt, mind meglakolt.
Kút vizében csobban a hold.

Úgy kelletttem, el nem vettél,
Éltem, mikor sírba tettél.
Kút vizén a gyűrű elül,
Csillagok fénye ráterül.

ŐSZ

Galagonyavessző
Menyasszonyfehérben.
Deres darupárták
Billegnek a réten.

Kerecsen az égen,
Ráró a mezőben.
Captat tőzegéren
Csüdig süppedőben.

Nádi hegedűkön
Zsong a polka mollban.
A manóba, Bögrelesi
Merre járhat, hol van?

Túl az erdőszélen
Didereg az alkony.
Orgoványba kocsijával
Át hogyan is hajtson?

Deres kanca horkan
Hasig puha gyepten.
Lila áfonyára
Farka terülőben.

Te ura az égnek,
Vadnak, töredéknek!
Ne engedd a lovamat
Éles vasekéknék!

Krúgatnak a darvak.
Marad, aki hallgat.
Ködlovasok rúgatnak egy
Őszi zivatarnak.

CSEMPÉSZHISTÓRIA

Mosoni hét Duna-ágak
Eres sodrán sajka, ében.
Finánc urak csákógombján
Sok arany sas, feketében.

Bújj-bújj zöld ág, zöld levélke,
Ligetszépe.

Flintacsőből szeszt nyakalva
Jó tölgy csempészbárka lendül.
Dohánybála, harminchárom!
(Olyan szűz, hogy alig zsendül.)

Bújj-bújj zöld ág, zöld levélke,
Ligetszépe.

Kapafogú kerti-paklik
Göcögnek a vízitökre.
„Délebedre Bécsbe térünk!”
(Nád tövébe, mindörökre.)

Bújj-bújj zöld ág, zöld levélke,
Ligetszépe.

Pisztolyok rezes agyában
Golyó kuksol, morbid ötlet.
Csuka-szajak kese martján
Kis pejlovak gőzölögnek.

Bújj-bújj zöld ág, zöld levélke,
Ligetszépe.

Ujj-vason bagó zománca.
Kakastej a hajnal íze.
Rózsákon úszkál Hany Istók
Kilyuggatva, kiterítve.

Bújj-bújj zöld ág, zöld levélke,
Ligetszépe.

A BOLDOGASSZONY ROMÁNCA

Almák omlós édessége,
Kötőtűk légy-cikázása
Üvegfürtök és banánok
Szökőkútját túlkiáltja.
„– Hol vagy, csevice-fakasztó
Magyarföldi purdé-Mária?
Téged keres teknővájók
Nyárfa-miskároló nyája!”
„– Egyszer voltam, hol nem voltam.
Félig szülten, félig holtan.
Kútra jártam, bevéreztem.
Lenemet mind eltiloltam.“

Mosdatja a sapkarózsát
Bádoggfényű égi lámpa,
Tökre tányérsapkát ültet,
Sildeset a dáliákra.
Emlékezés gyapjúsása
Elnyeli a múltba térőt.
Tuskóvállú boksa-néped
Cicomázza már a kérőd!
Kenyere homokon-sült lesz,
Melaszosbarna meg árpa-
Szőke tehénlepényekkel
Takarózik csak az árva.
„– Bujdosó, a Boldogasszony
Arról ismerszik meg néked,
Patyolat a bőre; te meg
Vággyal szurtozod a képed.“

Bujdosó felkerekedik,
Megy az égi patikába,
Ott ezüstös tégelyek közt
Szent Orbán maga kúrálja.
Csillagport hint a szemébe,
Lépesmézzel keni ajkát,
Szépen szóljon, mint a fűzsíp,
Ha lel majd mennyei dajkát.
A Tejútról hogy letérne,
Torpan nádkunyhóhoz érten:
Kercerécék meg sulyom közt
Ül Mária habkő-keményen.
Párálló kőkényszemétől
Meztelen a szó s ki mondja:
„– Hozzád jöttem kérelemmel,
Minden cigányok nagyanyja!
Hétszer szűz, rád hivatkozunk,
Aki a hatóság mellett
Rőzsét gyújtasz ránk, ha fázunk,
Szopni nyújtod kemény melled.
Add, hogy elmúlják felőlünk
Figyelmek öröm-világa,
Szövétnekek, drapériák
Ábrándlila vaksiséga!”
„– Vártalak, szerelmem! Édes
Testem lépe, szívd ki mézét!
Bús leszel és békességes,
Megszokod a Napba nézést.”
Zsilettek s bögrék tudósa
Cirbolyából vetett ágyra
Táncba visz egy mátkát, kinek
Arany minden hajaszála.
Láng csap ki a sóhajukból!

Dől bőrére csók zsarátja!
Sáfrány közt és vadludak közt
Feltakarva izzik Mária.
Ölelése olajába
Főzve balzsamos növények
Mitrában, pásztori bottal
Nyomatnak égi sövénynek.
Bujdosó is megdicsőül,
Szent Orbán se járt hiába
Közre az oportó-népért,
Áldassék litániája.

Kócsagtollas fejfák alatt
Tómély a vadorzók álma:
Küldte boldog magyar egek
Hétszer rongyos Máriája.

BALLADÁCSKA

Jaj be szépen süt a hold!
Fehér lovon megy a holt.
Kútkáván koccan a záváár.
Bokor alá jöszte, mondd.

Meszelt falon ül az árnya,
Úgy világít egymagába'.
Megülhetjük ma a tort.
Jöszte boglya oldalába.

„– Száradjon le bal kezem,
Ha a jobbal vétkezem –
Így dúdolgat egymagába' –,
Bosszút állok Istenen.”

Zsalulécen, kapurésen,
Zörgetnek a kerítésen.
Hol a záváár? Hol a zár?
Veres kakas kiabál.

Torzsa roppan, csóva rebben
Zsúpra, késnél fényesebben.
Kuvasz vonyít, hal a szél.
Kútba a véres tetemmel.

Köd előtte, köd utána.
Kétszer lép saját nyomába.
Kint bolyong a végeken,
Száráz csonk lóg oldalára.

MENYEGZŐI ROMÁNC

Ladik fut orral a partnak.
Sárga rétre ül a harmat.
Már a távol mind közel lett,
És mi szeglet, csupa hajlat.
Elfogyott a Hold ezüstje.
Juharcukor fő az üstbe'.
– Fától fáig fut a napfény – :
Édes és habos a füstje.
Bögrelesi a folyónál
Vár, míg betér a banyához
Cimborája, Bodzaarcú.
Jóslatot kér, égi támaszt.

„– Én a csuka, te a vejsze.
Én a tuskó, te a fejsze.
Semmim sincs, mi túl ne élne.
Elhagyott a jószerencse.
Nőtt a lélek, mekkorára!
Csend, erdőnél magasabbra.
Ifjúságom elvirágzott.
Inda fut ég oszlopára.”

„– Télen szőttem, nyáron fontam.
Járt motollám megbomoltan.
Boglya hízott nyárs hegyébe.
Rokka szólt: mindjárt betoppan!
Jöszte tüzem fénykörébe,
Vetett ágyam lágy ölére,
Hősök hőse, bátrak bátra!
Varasbéka lesz ebédre!

Fel ne mássz a hét egekbe,
Le ne szállj az alvilágba,
Gyalmot vetni tóvizekre,
Tört az égeres-homályba!
Hanem asszonyodul engem
Fogadj hamar lány-alakban.
Felviszlek a Holdba, nászi!
Fűtőzik ölem, a katlan!”

A legény megbabonázva
Igent mond a rút banyának.
Bögrelesi egyre várja.
Vége nincs az éjszakának.

*

Csütörtökön virradóra
Megy a foglár az ajtóra.
Pandúr urak vígan vannak,
Ahány kérdés, annyi óra.
Míg a talpát megpirítják,
Egy kicsit deresre vonják,
Kenik mogyorófahájjal,
Parázs fölött aszalgatják,
Kérlelgetik, vallomása
Ugyan kerüljön írásba:
Mit csempészett Bodzaarcú?
Forró-e hasán a kása?

Áruló, arccal a falnak.
Sárga vízre hull a harmat,
Amikor az őrszobáról
Bögrelesi hazabaktat.

Nincsen többé jópajtása.
Lova lépte nád hajlása.
És a lombok, mint a lángok,
Szíve meg mirtuszpogácsa.
Várja Emerenciája
Tulipiros tafotában:
„– Menyegzőre készülődjünk!
Lagzi lesz a két hazában!
Elveszi a vajda lányát
Bodzaarcú, dali vércse!
Csodás termet, büszke alkat,
Villámok tekintetében!”

„– Őszi szél fú a hegyekből,
Megbocsáss már mindenekről.
Megbocsáss, te bársony-bélű,
Ha színre, ha tán szívedből.
Már én többé nem vadászom
Se csikóra, se akóra,
Nyugszik tőlem hidi vásár,
Nélkülem üres a róna.”

Fut a víz, limány a bokra.
Mintha volna sellők csokra.
Bicska csetten, vére cseppen
Szőke és szilaj habokba.

Selyem zizzen a kés alatt.
Fut a vert hab, szél cibálja.
Almásderes őszi egek
Tajtékja pereg le rája.

*

Mint a kas, ha rontja medve.
Nyírfakéreg, forr ha nedve
Tűzre vetve, sír a nyüstje,
Holtig tartó réműletre.
Ki talpal térdig tilosban?
Alvajárót fel ki ver ma?
Pandúr csapat vág a rétnek.
Rekettye török ropogva.
Segesvári temetőben
Gyereket nőtt be a rózsa,
Ne lehessetek a múltnak
Uzсорása, se adósa –
Kit érdekel, ha a bosszú
Mint a hajnal, olyan hosszú,
S mint a lépesméz, oly édes?
Álljon elő Bodzaarcú!

Szikra száll daluk fölébe,
Ez lesz muzsikások veszte.
Mint hurok, ha rántja róka,
Farkasverem, vár epedve.
Szekérvárban, füzes mentén
Ünnepel a tábor népe.
Esküvőt ül bátrak bátra,
S víg arája, szépek szépe.
A kovácsok keze fürge.
Kalapácsuk menekülne.
Cseng a kacaj, mint az üllő.
Aranyfüst terül a fűre:
Defterdárnak, janicsárnak
Tűztáncot jár, s a leányok
Úgy cicáznak, úgy macáznak,
Pénzcsörgés csak a ruhájuk.

Hét dalia kel birokra
Ünnepén a kézfogónak!
Üszköt vet a csapzott dajna.
Egyszerre lovak dobognak.

Parancs reccsen, tócsa freccsen.
Paták toppannak a bálba.
Tárogató torka nyisszan,
Hegedűk hörgő halála.
„– Hol az áru? Hol az ára?
– De a Béla! De a bála!”
Puska ropog, száll a füstje.
Lemegy a Hold nemsokára.
Hát a vajda üst ezüstje?
Szekér zörög. Nagy a lárma.
Dávid kezén föl-le sétál
Szent Cicelle csutorája.

Cigánymeggyek vére csordul
Hóhér sötét homlokára.
Kézzománcos pávák lépnek
A kevély Hold udvarába.

SZERENÁD

Delet kongat. Bronz a nyelve,
Mintha folyton csak figyelne,
Csak vigyázna mind a házra,
Mélyütésekkel terelne.
Jaj, távoli Arrabona,
Hol szívemet mángorolja
Harang-pitykés templomaid
Húsz oldal- és főhajója!

Elhallgat a *barcarola*.
Naszád lendül más folyókra,
Hol sóvárgó piszkafák közt
Házasodik a motolla.
Kányazsombor, hegyi ternye:
Mennyi mámor, mennyi pernye!
Dúlt szerelmek hamvas üszke.
Kikeletre csúf zegernye.

„– Patkószöges-képű éj, te
Kutyaugatás-borostás!
Ketten vannak már csak ébren,
Bögrelesi meg a postás.
Kvaterkáznak a fenyéres
Árnyékával csókolózva,
Isznak a szénégetőkre,
Ómassai hámorokra.
Egyszerre a csárda előtt
Vicc csikordul, nóta harsan:
Tájolóktól közrefogva
Csak a csapos van zavarban.

Munkakedvük palettáján
Beszáradt mi rég a festék!
Régészek lépnek a boltba,
Atilla sírját keresnék – ”

De ki voltunk, él hazátlan.
Mandragóra, nagyvilágban.
Fény a fényben: hit, remény fenn.
Árny az árnyban: félhomály van.
Hol a borház, ifjúságunk?
Illó emlék, észrevétlen.
Ha kihuny a pislá gyertya?
Majd ülünk örök sötétben.

TARTALOM

I. THEATRUM ANATOMICUM.	7
Indul sebes patakkal	9
Vagy hitvány ápoló	11
A Lipótmezőn	12
Jel.	14
A Szabó család	
Kettős	17
Scherzo	19
Dulakodás	21
Ma este van.	22
M.P.-nek Nyugat-Berlinbe	23
Orbis pictus	24
Film	30
Ilyen napokon	31
Égő ház.	32
Mint egy kirándulás	33
Vale.	34
Végül	35
Már nem szokásunk	36
A medencénél.	37
Kis apokrif	38
Fogy a hold	40
Kis színes	41
Diptichon	
Te meg én	42
Ugrás előtt	43
Már-már idegen	45
Utolsó tábor	46
Ketten	47

Apa

A hullaházban	48
Pompeji fuldokló.	49
Éjjel egy órákor	49
Anziksz	50
Árgyélus madár	51
Lélek a serpenyőn	52
Az angyal válaszol	53
Mégse annyi	54
 II. A „RÓMA” ÉTELBÁR.	55
Archetípus	57
Rainer és Lou.	59
Hommage à Rilke	
Salomé.	60
Szókratész	61
Az erőszak körülményes útja	62
Marie Krøyer sírjánál.	64
Az alsó rakparton.	65
Esti ébredés.	67
Ahonnán visszanéznek	69
Gályán	70
A hetedik év	72
Megint letelt	74
Madrigál	75
Felnőttkor	77
Hajnal az ágyban	79
Birsalma-illat	82
Füstölgő pisztoly	83
Limbuson.	84
Fény utca	87
Egy kis matrósapkásnak.	89
Plinius utolsó levele.	90

Ősz után	92
Két part közt	94
Fricska	95
Szikár alázat	96
Egy parti sakk	97
A szavak kitartottak	98
 III. LE ÉS TOVÁBB	99
Gwen John	101
Akartuk ezt a lutrit	104
A nyári bál	105
Patt	106
Lelet	109
Szabálytalan (pisze) szonett.	110
Mit tudsz te erről.	111
Így van ez.	112
Másrészt a kedves zsúrfiú.	113
Éh és szomj.	114
Buborékok	115
In tenebris	116
Végelszámolás	119
Fekete kokárdák	120
Abélard és Héloise	122
Búcsú.	123
Sötét Isten	124
Mért álmodok veled	125
 IV. TITKOS PART.	127
A jövevény	129
Fel és alá	130
Négykezes	
Csapás	131
Költészetten	132

Bujdosó Oresztész	133
Átreidák	135
Odüsszeusz a társakhoz	137
Másról van szó	138
Akár egy áriát	139
Kudarc	140
Utolsó csepp	141
Aszterión háza	142
Európé elfordul	144
Büblösi dal	146
Anthesztéria idején	148
Szonáták Phaidrának	149
Kórustöredék	157
Függöny után	159
Másként volt úgy	160
Taurominion	161
Szefirával Siófokon	162
Királyi pillanatkép	164
 V. ARANYKOR	 169
Oly egyszerű	171
S fennen ragyog	172
Sírató	173
Ősz	174
Csempészhistória	176
A Boldogasszony románc	178
Balladácska	181
Menyegzői románc	182
Szerenád	187

„...Van olyan művészet, mely a tulajdonos
Dicsekvése csupán, s olyan tulajdon is,
Aki beéri ennyivel – boldog pacsirta-dal...”

– írja Darányi Sándor *Marie Krøyer sírjánál*
című versében. Az ő költészete más természetű:
versben gondolkodás. A gondolatokat gyakran
képek, éles vonalú, rézmetszethez hasonlító raj-
zok, történettörödékek jelenítik meg. Általuk
értelmezi, teszi plasztikussá, belőlük fejt ki „fo-
galmait” a költő. Lírája ezért nem elvont, hanem
elgondolkodtató. Nem kevesebbre törekszik,
mint a megismerhető valóság vers-rendszerbe
foglalására. Tisztában van a feladat nehézsége-
ivel, szinte lehetetlen voltával, talán ezért hasz-
nálja keretként a Labirintus jelképrendszerét.

Nem minden felfedezés végződik a fellelt cél
elpusztításával, de nem véletlen, hogy Darányi
Sándor különös első kötetében a Minotaurusz-
történet fontos szerephez jutott.

*

„*Aszterión* (görög): csillag, csillagos. A kré-
tai Minótauroszt – egy férfifejű, bikatestű lény
– másik neve, aki az emberi racionalitás és az
állati ösztönök együttes jelenlétét szimbolizálta.
A mítosz szerint földalatti labirintusba zárva élte
életét, mindaddig, míg Ariadné fonala segítsé-
gével Thészeusz rá nem talált és meg nem ölte.
Háza a helyes és helytelen döntések folyamata, a
fordulók, a figyelem, az összeszedettség, a jelek
világa, a keresés maga, szellemi és fizikai ösvény
a középpontba, ahol és ahonnan átláthatóvá és
érthetővé válik a rejtvény.” (Darányi Sándor)

Ára: 1 700 Ft

